

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ἐν Κων/πόλει Γρ. 30
ἐν ταῖς Ἑπαρχίαις » 40
ἐν τῷ Ἑξωτερικῷ Φρ. 10

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ :

ΚΟΥΡΣΟΥΜ ΧΑΝ, ΑΡΙΘ. 3-

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Λ. ΛΥΜΠΟΥΣΑΚΗΣ

Ἐκαστον φύλλον Γρόσιον 1

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐμπροσθοκλέους : Ἀνδρομάχη (διήγημα).—Ἡρ. Πίντζα : Σίλλερ.—Κλ. Βεσσαρδάκι: Red Roses (ποίημα)—Στρίντμπεργ: Ὁ πατέρας (δράμα, σκηνεῖα, μεταφ. Γ. Καρατζᾶ).—Ἀχμέτ Ρασίμ : Μία νύξ στο Λονδίον (διήγημα, μεταφ. Τ.Γ.).—Γόγολ : Νύξ τοῦ Μαίον (μεταφ. Ν. Καστρινοῦ). Ν. Βασιλειάδου : Τὸ ναμάκι.—Ἡρ. Π. Τέγγη καὶ ἐπιστήμη.—Κριτικὸν : Ἑλληνικὸν Θέατρον.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ

Δὲν μᾶς συνέδεσε ποτέ ἡ ἀγάπη ποῦ συνδέει τοὺς ἑραστὰς ἀναμεταξύ των καὶ ἡ ὁποία καὶ ἄσχημα τελειώνει κάποτε καὶ πικρὰς ἀναμνήσεις ἐνίοτε ἀφήνει. Καὶ ὅμως πάντοτε μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν (καὶ πόνο πολλὰς φορὰς) στρέφω τὴν ἐνθύμησίν μου πρὸς τὸ ὠραιότερον ἴσως ἐπιεισόδιον, τὸ ὄχι ἑρωτικὸν ὅμως, τῆς ζωῆς μου, πρὸς τὴν πρώτην περίπτωσιν ποῦ ἔτυχε νὰ συναντήσω γυναῖκα κοντά μου, μὲ τὴν ὁποίαν ἐζήσαμε καιρὸν πολὺν, παρὰ πολὺν ἴσως, ἂν λογαριάσῃ κανεὶς πόσον φιλάργυρα μᾶς εἶναι, μετριημένη ἐδῶ κάτω ἡ ζωή. Καὶ αὐτὸ τὸ πρῶτον συναπάντημά μου μὲ γυναῖκα δὲν τὸ ἐμόλυνε ἢ παραμικρὰ ἐγωϊστικὴ σκέψις, δὲν τὸ ἐπείραξε ἢ ἐλαχίστη μικροφιλοτιμία ἢ παρεξήγησις, ἢ ὁποία ἐμφιλοχωρεῖ πολλάκις μεταξὺ φίλων, μάλιστα ὅταν τύχη ὁ ἓνας νὰ εἶναι διαφοροεικοῦ γένους ἀπὸ τὸν ἄλλον, πρὸ πάντων δέ, ὅταν ἡ ἀγάπη ποῦ τοὺς συνδέει εἶναι φλογερωτέρα καὶ περισσότερον ἀπὸ τὰ συνειδησιμὰ ἐκτακτοῦ. Κάθε ἄλλο παρὰ ἕως εἴμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἢ φιλία ἢ ἡ ἀγάπη (καλλίτερον ὅμως νὰ εἴπω ἡ οἰκειότης), ἢ ὁποία μᾶς συνέδεσε.

Ἔχει μίαν ἡλικίαν κάθε ἄνθρωπος, τὴν μόνην ἴσως ποῦ μπορεῖ νὰ πῆ πῶς εἶναι καθ' ὅλοκληρίαν ἄγνός, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ του μένει ἀκόμη ἀνεπηρέαστη ἀπὸ ὅλας ἐκείνας τὰς δοκιμασίας ποῦ θὰ τὴν ἀυλακώσουν μίαν ἡμέραν καὶ θὰ τῆς ἀφήσουν τὰ βαθειὰ ἐκεῖνα ἴχνη ποῦ δὲν

ἐξαλείφονται ποτέ. Καὶ ὅ,τι κάμη εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτήν, μὲ ὄσους καὶ ἂν γνωρισθῇ, ὅ,τι καὶ ἂν ἀγαπήσῃ κανεὶς, ὅλα ἐκεῖνα ποῦ θὰ δῆ καὶ θ' ἀκούσῃ, τοῦ μένου ἔπειτα ζωντανὰ εἰς τὴν ἀνάμνησιν. Ὅσο περὶ μάλιστα ὁ καιρὸς, χάνουν ὅλα αὐτὰ κάθε τι τὸ πεζὸν καὶ τετριμμένον ποῦ τὰ συνδέει εἰς τὴν χαμηλὴν καὶ πρόστυχην ζωὴν τῆς καθημερινῆς βιοπάλης. Περιβάλλονται κάποιον ἄλλον χαρακτηῖρα ἰδανικὸν καὶ ὑψηλόν. Καὶ, ὅταν στρέφῃ κανεὶς τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του πρὸς τοιαύτης περασμένης ζωῆς μαγικὰς εἰκόνας, θαρρεῖ πῶς τὴν ζωὴν αὐτὴν τὴν ἔζησε ὄχι ἐδῶ κάπου, κάτω σιτὴ γῆ, ἀλλὰ σὲ κάποιον ἄλλον κόσμον ὑπεργήϊνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξεπέσαμεν ἔπειτα ἐδῶ κάτω.

Ἔτσι μοῦ ἔμεινε κάποια γλυκεῖα ὀπτασία ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἐκείνην ζωὴν, ἀπὸ τὰ χρυσὰ ἐκεῖνα χρόνια, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐξευδικεῖ κανεὶς τὴν ἀγάπην ἕως τὸν ἕρωτα, ἀλλὰ καὶ δὲν γνωρίζει ὅλα τὰ ἄλλα βίαια καὶ σφοδρὰ πάθη ποῦ συνταράσσον μιαιώως καὶ συγλορίζουν ὅλον μας τὸν ψυχικὸν κόσμον μίαν ἡμέραν. Ἦτο ἀκόμη τὸ πρῶτον λυκανγὲς τῆς ζωῆς, ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ποῦ παρθένος ἀκόμη ἀπὸ ἀναμνήσεις ἢ ψυχῆ, μόνον ἐντυπώσεις δέχεται, τὰς πρώτας ἐντυπώσεις, αἱ ὁποῖαι δι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι καὶ ζωηρότεροι καὶ μορφώσιον ἔπειτα τὸν ψυχικὸν μας χαρακτηῖρα, διότι ἀναλόγως πρὸς αὐτὰς μανθάνομεν νὰ ἐκτιμῶμεν κατόπιν ὅλον μας τὸν πέριξ κόσμον. Εἰς αὐτὰ τὰ χρόνια ἐγνωρίσθημεν καὶ ἐζήσαμεν μὲ τὴν Ἀνδρομάχην μου, ἢ ὁποία δὲν γνωρίζω τί εἶδος ἀνάμνησιν θὰ ἐφύλαξεν ἀπὸ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. Ἦσως κάμμίαν.

Ἀρχοντοπούλα εἰς τὸν τόπο τῆς, κάποιον πρόσχαρον ἤσιν τοῦ Αἰγαίου, τὴν ἔτυχα συμμαθήτριά μου στο σχολεῖο τοῦ νησιῦ ἐκεῖνον, ὅπου ἐπέρασα ὅλην μου τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Τέτοια συμμαθητεία ἄξιζε καὶ νὰ μοῦ ἀφήσῃ δυνατὰ ἐντυπώσεις. Ἀπὸ χρόνια ἢ Ἀνδρομάχη καὶ ἐγὼ εἴμεθα οἱ δύο μόνοι μας εἰς τὴν τάξιν ποῦ μᾶς ἔβαλαν. Ἐπειδὴ ἡ δασκάλισσα τοῦ Νηπιαγωγείου ἔτυχε νὰ εἶναι ἐκτάκτου μορφώσεως καὶ σπανίας ἀξίας, πολλὰ οἰκογένεια διὰ νὰ μὴ στείλουν τ' ἀγόρια των καὶ τὰ κορίτσια των εἰς τὴν τότε σχηματιζομένην Ἀστικὴν

Σχολήν και εις τὸ Παρθενουργεῖον, παρεκάλεσαν τὴν δασκάλισσαν ἐκείνην νὰ κρατήσῃ τὰ παιδιά των εἰς τὸ Νηπιαγωγεῖον καὶ νὰ τὰ διδάσκη ὅσν νὰ ἦσαν εἰς μεγαλύτερας τάξεις ἐκεῖνα ποῦ θὰ ἐμάθαιναν εἰς τὰς τάξεις αὐτάς. Καὶ ἔτσι ἡ Ἀνδρομάχη καὶ ἐγὼ ἀπετελέσαμεν τάξιν χωριστὴν καὶ δύο ωραιότατα χρόνια παρθενικῆς καὶ πάναγνης ζωῆς τὰ ἐπεράσαμεν πλάγι πλάγι. Καὶ δὲν γνωρίζω ποῖος μ' ἔκαμεν ἀπὸ τότε ν' ἀγαπήσω τὸ σχολεῖο. Ἡ γλυκύτερη κοπέλλα ποῦ μᾶς ἐδίδασκε δύο χρόνια καὶ μᾶς ἔκαμε ν' ἀγαπήσωμε τὰ γράμματα, ἢ ἡ χαριτωμένη παιδοῦλα, ἢ μοναδική μου συμμαθήτρια, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἐπεράσαμεν τὰς κατωτέρας τάξεις τῆς Ἀστικῆς ἀγαπημένο ταῖρι παιδικῶν; Ἡ κατόπιν μαθητεία μου πλάγι σὲ μερικὸν σχολαστικὸν δασκάλου δὲν μοῦ ἐπῆρε τὴν γοητείαν τῶν πρώτων ἐκεῖνων χρόνων. Τὸ σχολεῖο μοῦ ἐφάνηκε εὐμορφὸν τὸν καιρὸ ποῦ ἐμάθαινα τόσο γλυκὰ καὶ ἀκούραστα τὸ κάθε τι ἀνάμεσα σὲ μιὰ δασκαλισσοῦλα ποῦ τὴν ἔκαμεν χαριτωμένη ἢ εὐμορφιά της καὶ ἡ καλωσύνη της καὶ σὲ μιὰ κόρη ποῦ ἦταν γιὰ μένα ὁ μοναδικὸς σύντροφος τοῦ σχολεῖο, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε νὰ δοκιμάσῃ κανεὶς οὔτε ζούλειες, οὔτε πειράγματα, ἀφ' οὗ δὲν ἐξεπέρασε ποτὲ ὁ ἕνας μας τὸν ἄλλον καὶ δυὸ χρόνια δλόκληρα ἐτρέξαμε μαζί μισροστά. Καὶ ἔμεινε γιὰ μένα εὐμορφὸν τὸ σχολεῖο καὶ τὴν καιρὸ ποῦ μάθαινα τὸ ἀνύω, ἀρῶν, βρῶν, μεθύω, πτύω, καὶ ὁ σχολαστικὸς δασκαλάκος καταίβαζε ἀλύπητα τὴ βέργα του ἐπάνω σὲ τὰς ῥάχες τῶν κακομαθημένων, τῶν ἀδιορθώτων, τῶν χονδροκεφάλων ἢ τῶν τρελλοῦτοικων καὶ ἀναγῶγων. Ἡ ὀπτασία τῆς Ἀνδρομάχης καὶ τῆς δασκάλας, τῆς καλῆς, μοῦ ἔμεινε κατόπιν. Ὅπως μοῦ ἔκαμαν γλυκὸ καὶ εὐχάριστο τὸ σχολεῖο, ἐξηκολούθει νὰ ἦναι τέτοιο καὶ πολὺν καιρὸ, παρὰ πολὺν καιρόν.

Ἔτσι εἶχα τὸ εὐτύχημα δυὸ χρόνια νὰ μὴ δοκιμάσω ὅ,τι δοκιμάζει κάθε μικρὸς μαθητής. Οὔτε ἀποστορῶν πρὸς ἐκεῖνον ποῦ τὸν διδάσκει, οὔτε στενοχώρια καμμιὰ ἀπὸ συμμαθητάς, οἱ ὁποῖοι εἶτε τὸν φθοροῦν, εἶτε δὲν τὸν καταδέχονται. Αὐτὰ ἦσαν ἄγνωστα γιὰ μένα. Ὅπως ἦταν ἄγνωστα ὁ ἐκείνη τὴν ἡλικίαν καὶ κάθε ὑπερβολὴ ἀγάπης. Ἡ ἀγάπη ἔμεινε γιὰ μένα μόνον ἀγάπη. Τίποτε τὸ ψεύτικο ἢ τὸ ἀνάξιο, κανέναν ἐκτροχιασμός της ἀπὸ τὸ πάντι γλυκὸ καὶ ἡρεμο καὶ παρήγορο ἐκεῖνο αἶσθημα ποῦ δροσίζει μόνον καὶ ἀνακουφίζει καὶ κάμνει καὶ τοὺς κόπους εὐχαρίστους καὶ τὴν ζωὴν ὑποφερτὴ. Ἡ ἀγάπη σὲ κάθε τι ποῦ μᾶς τριγυροῦν. Καὶ αὐτὴ τὴν ἀγάπην ἠδοθάνομην στὰ δυὸ πλάσματα ποῦ ἔβλεπα κάθε μέρα. Σ' ἐκείνην ποῦ μ' ἐμάθαινε γράμματα καὶ σὲ κείνην ποῦ τὰ μάθαινε μαζί μου. Μετὰ τὴν διαφορὰν ποῦ ἡ ἀγάπη τῆς δασκάλας ἦτο ἠρωμένη καὶ μετὰ κἀποιον σεβασμόν.

Καὶ ἔμεινε ἔτσι ἡ Ἀνδρομάχη ἢ πολυαγαπημένη ἀδελφοῦλα τῆς παιδικῆς ζωῆς. Μιὰ φορὰ μόνον ὅσν νὰ τραβήξῃ κἀπως πὺ μακριά, ὄχι ἢ ἀγάπην μου, ἀλλὰ ἢ

σκέψις μου. Δὲν ἔφταιγα ὅμως ἐγὼ. Ἐφταιγε ἢ δασκάλισσά μας καὶ τὸ βιβλίον μας. Εἰς τὰ τελευταῖα μας, εἶχαμε πάρει ἕνα εὐμορφὸ βιβλιαράκι μετὰ διηγήσεις ἀπὸ τὸν Ὅμηρον καὶ τοὺς Κυκλικὸν ποιητάς. Ἐκεῖ μέσα εἶχε πολλὰ καὶ εὐμορφα πράγματα. Ἀκόμη εὐμορφότερα μᾶς τὰ ἐξηγοῦσε ἢ δασκάλισσά μας. Μετὰ ὅλην ὅμως τὴν παιδαγωγικὴν τῆς τέχνην δὲν εἴμποροῦσε ἢ δασκάλισσα νὰ μᾶς κάμῃ νὰ αἰσθανθοῦμε ἐκεῖνα, ποῦ ἦταν πολὺ πρόωρα ἀκόμη διὰ τὴν ἡλικίαν μας. Ὁ διάλογος παραδείγματος χάριν τοῦ Ἐκτορος μετὰ τὴν Ἀνδρομάχην δὲν μοῦ ἔκαμε κἀμμιάν ἐντύπωσιν. Τὸ φίλτρον τὸ συζυγικόν, ποῦ φαίνεται σὲ κάθε στίχο τοῦ Ὀμήρου, δὲν ἠμπορούσαμε νὰ δοῦμε καλὰ καλὰ εἰς τὸ βιβλίον μας, τὸ ὁποῖον ἦτο γραμμένον κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Ὀμήρου. Εὐμορφα πράγματα, καλογραμμένα. Ἀλλὰ δὲν ὠμιλοῦσαν εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν. Τὸ ἐπεράσαμε σχεδὸν ὅλο τὸ βιβλίον, χωρὶς νὰ μοῦ κάμῃ τὴν ἐντύπωσιν, ποῦ ἐδοκίμασα ἔπειτα ἀπὸ χρόνια, ὅταν ἐδιάβασα τὰ ἀθάνατα πρότυπα. Αἱ περιγραφαὶ τῶν μαχῶν, αἱ ἔριδες τῶν θεῶν, τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλεύου, ὁ θάνατος τοῦ Πατρόκλου, ὅλα αὐτὰ ἐδιεβάστηκαν ἀπὸ ἐμένα μετὰ κἀποιον θαυμασμό, εἶναι ἀλήθεια, ἀλλὰ καὶ χωρὶς συγκινήσεις καὶ χωρὶς τὴν ἠδονὴν ἐκείνην ποῦ αἰσθάνεται τὸ παιδί ἀπὸ ὅσα τοῦ μιλοῦν ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ψυχὴν.

Τὴν μεγάλην ἐκπληξίν τὴν ἐδοκίμασα εἰς τὰ τελευταῖα τοῦ βιβλίου. Ὅταν ἐπροωτοδιάβασα τὸ κνηρητὸ ποῦ ἔκαμε ὁ Ἀχιλλεύς εἰς τοὺς Τρῶας, ἐν ᾧ ἔτρεχε διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἀδικοσκοτωμένο φίλον του, τότε πρώτη φορὰ ἐσταμάτησα μαγευμένος ἀπὸ τὴν περιγραφὴν ἐκείνην, τὴν θαυμασίαν περιγραφὴν, τὴν ὁποῖαν λέξιν πρὸς λέξιν εἶχε παρμένην ὁ συγγραφεὺς τοῦ διδακτικοῦ μας βιβλίου ἀπὸ τὸν Ὅμηρον. Ἡ μεγάλη τέχνη πρώτην φορὰν μοῦ ἀγγίξε τὴν ψυχὴν. Ἀλλὰ ἢ μαγεῖα ἐκείνη ἠῤῥησε καὶ μετὰ συνήρτασε πέρα πέρα τὸ κείμενον, ὅταν ἐπροχώρησα παρὰ κάτω. Δὲν ἐσταμάτησα εἰς τὸν σκοτωμὸν τοῦ Ἐκτορος. Ἐκεῖνον τὸν ἐπρομάντευα. Ἀπὸ τὰ προηρούμενα εἶδα πόσον δυνατὸς καὶ φοβερὸς ἦτο ὁ Ἀχιλλεύς. Εἴξενον, ὅτι ὁ Ἐκτωρ δὲν θὰ τὰ ἔβγαζε μετὰ τέτοιον ἀνίκητον ἀντίπαλον. Ἐκεῖνον ποῦ δὲν εἴμποροῦσε νὰ φαντασθῶ ἀπὸ πρῶν, ἦτο ἢ ἀπελπισία καὶ ἢ ἀπερίγραπτος θλίψις τῆς Ἀνδρομάχης. Ἐως τότε ἢ μόνον γυναικεία θλίψις ποῦ μπόρεσα νὰ νοιώσω ἦτο ὁ πόνος καὶ ἢ λαχτάρα τῆς μητέρας. Ὅταν ἔτυχε νὰ μᾶς διηγηθῇ ἢ δασκάλισσα τὴν σφαγὴν τῶν νηπίων, ἢ ὁποῖα ἔγινε κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἡρώδου, καὶ μᾶς περιέγραψε τὴν ἀπελπισίαν τῶν μητέρων, τότε κατάλαβα τί βαθειὰ πληγὴ ἀνοίγεται εἰς τὰ σπλάγχνα κάθε πονεμένης μητέρας. Διὰ τοῦτο, ἂν καὶ πολὺ μικρὸς, μετὰ πρωτοφανῆ ἀνατριχίλα ἤκουσα τὴ χρονιά ἐκείνην εἰς ἐν ἀπὸ τὰ εὐαγγέλια τῶν ἡμερῶν τῶν Χριστουγένων νὰ διαβάξῃ ὁ παπᾶς τὰ λόγια: Φωνὴ ἐν Ραμᾶ ἠκούσθη, θρηῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ

ὄδυρος πολὺς. Θρηῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρος ἀπὸ τὰς μητέρας τῶν σφαγμένων νηπίων, μάλιστα. Δὲν μποροῦσα ὅμως νὰ φαντασθῶ, ὅτι μιὰ βασίλισσα θὰ ἔκλαιε τὸν σκοτωμὸν ἄνδρα της, ἀφ' οὗ καὶ βασίλισσα πάλι θὰ ἔμεινε καὶ τὰ καλά της θὰ εἶχε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της. Μετὰ τὴν ἀπελπισίαν τῆς Ἀνδρομάχης, ὅπως τὴν περιέγραψε τὸ βιβλίον μας, ἐπεῖσθη, ὅτι μιὰ γυναῖκα εἴμπορεῖ νὰ θρηγήσῃ πικρὰ τὸν ἄνδρα της καὶ νὰ λυπηθῇ διὰ τὸν θάνατόν του, ἀκόμη καὶ ὅταν εἶναι βασίλισσα, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν τὸν ἔχη ἀνάγκην, ὅπως ἐφανταζόμην.

Καὶ τὸ ὄνομα τῆς βασίλισσας ἐκείνης, ποῦ ἐθρηγοῦσε τὸν πολεμιστὴν σύζυγόν της, εἶχε ἢ χαριτωμένη παιδοῦλα, μετὰ τὴν ὁποῖαν καθημερινῶς ἐζοῦσα. Ἐκεῖνα ποῦ ἐδιάβαζα διὰ τὴν μυθικὴν Ἀνδρομάχην, ἤρχισα νὰ τὰ φαντάζωμαι ἀληθινὰ διὰ τὴν ἀληθινὴν Ἀνδρομάχην ποῦ εἶχα ἐμπροστά μου. Τὸ ὄνομα ἤρχισε νὰ ἐξασκῇ τὴν ἐπίδρασίν του. Ἄλλην Ἀνδρομάχην ἔως τότε δὲν εἶχα ἰδεῖ. Τέτοιο ὄνομα ἦτο ὅπως διόλου ἀσυνειδίχτο εἰς τὸ μικρὸ νησάκι μας. Ἐπομένως ἤρχισα νὰ συγγέω εἰς τὴν παιδικὴν μου φαντασίαν τὴν χάριν τῆς μυθικῆς βασιλοπούλας μετὰ τὴν καλωσύνην τῆς νησιώτισσας ἀρχοντοπούλας, καὶ νὰ πιστεύω πῶς μετὰ τὴν ἴδια πονεμένη ψυχὴ μποροῦσε καὶ ἢ μικρὴ μου συντρόφισσα νὰ κλάψῃ μιὰν ἡμέραν τὸν ἄνδρα της, ἂν τύχαιε νὰ πεθάνῃ. Τί ἀγάπη θὰ τοῦ εἶχε, ἂν ζοῦσε! Αὐτὰ ἐσκεπτόμουν καὶ ἐφανταζόμουν τί εὐμορφὸν πρᾶγμα θὰ ἦτο, ἂν μοῦ ἔδωκεν μιὰν ἡμέραν τὴν Ἀνδρομάχην. Αὐτὴ ἦτο ἢ μόνον σκέψις ἀγάπης ποῦ μοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ παιδικὸ κεφάλι. Ἐφαντάσθηκα πῶς κάθε κόρη ποῦ θὰ ἐλέγετο Ἀνδρομάχη, θὰ εἶχε καὶ τὴν χάριν τῆς ἠρωίδος τοῦ παλαιοῦ καιροῦ. Ἀπὸ τότε πιά τὴν ἀγαποῦσα διπλᾶ τὴν Ἀνδρομάχην φανταζόμενος πῶς ἴσως θὰ μοῦ τὴν ἔδωκεν μιὰν ἡμέραν. Ἀφ' οὗ μᾶς ἔστειλαν μαζί εἰς τὸ σχολεῖο οἱ γονεῖς μας, ἀφ' οὗ μᾶς ἀγαποῦσαν οἱ γονεῖς μας τόσο πολὺ καὶ τοὺς δυὸ, γιατί νὰ μὴ μᾶς πανθρέψουν, ὅταν θὰ μεγαλώναμε; Ἐκεῖνες τὶς ἡμέρας ὑπανδρεύετο καὶ ἢ μεγάλη ἀδελφὴ τῆς Ἀνδρομάχης. Ἡ Ἀνδρομάχη μοῦ διηγεῖτο κάθε μέρα τί ἐτοιμασίαι εἶχαν στὸ σπῆτι. Μοῦ ἔλεγε πῶς θὰ ἐγίνετο ἔκτακτος ὁ γάμος καὶ πῶς θὰ εὐχαριστούμεθα ὅλοι ὅσοι θὰ εὐρισκόμεθα σ' αὐτόν. Πρῶτοι πρῶτοι ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους θὰ εἴμαστε ἐμεῖς. Καὶ θὰ ἔβλεπα χαρὰς καὶ ὠμορφίας. Ἀπὸ τὰ πολλὰ ποῦ μοῦ ἔλεγε, τὴν ἠρώτησα μιὰν ἡμέραν.

— Θὰ ἔχουν τέτοιαι ἐτοιμασίαι, ὅταν θὰ ὑπανδρεύουν καὶ σένα;

Δὲν τῆς φάνηκε παράξενο ποῦ τὴν ἐρωτοῦσα γιὰ τὸ γάμο της. Τῆς φάνηκε παράξενο ποῦ τὴν ἐρωτοῦσα γιὰ ἐτοιμασίαι. Ἐπίστευε πῶς γιὰ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐγίνοντο κἀπως ἔκτακται ἐτοιμασίαι, ἐπειδὴ ἦτο τὸ πρῶτο κορίτσι τοῦ πατέρα της. Διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς δὲν ἔφαν τάξει ὡς πιθανὸν ἕνα τέτοιο πρᾶγμα. Δι' αὐτὸ μοῦ εἶπε.

— Θὰ ρωτήσω τὸ βορᾶν τὴν μητέρα.

Πόσα τέτοια δὲν εἶχαμε κάθε μέρα σχεδόν. Ἀλλὰ σὲ λίγους μῆνες ἐμένα μ' ἔστειλαν στὸ σχολαρχεῖο, διότι ἤρχισα νὰ μεγαλώνω. Τὰ γράμματα ποῦ μᾶς ἔμαθε ἢ δασκάλισσα ἐβρέθησαν ὑπεραρκετὰ. Τὴν Ἀνδρομάχην τὴν ἐκράτησαν σπῆτι. Ἐκεῖ τῆς ἔδωκε μᾶθημα ὁ γροαλέος σχολάρχης μας.

Ἡ ἀδελφὴ τῆς εἶχε φύγει μαζί μετὰ τὸν ἄνδρα της. Μιὰ ἄλλη ἀδελφὴ τῆς σὲ λίγο διάστημα κατόπιν ἀπέθανε ἀπὸ βαρετὰ ἀρρώστεια. Ὡστε ἢ μικρὴ καὶ μονακίρη πιά Ἀνδρομάχη δὲν ἔπρεπε νὰ πηγαίῃ μακριὰ ἀπ' τοὺς γονεῖς της. Ἐγὼ παρεπονόμουν εἰς τὴν μητέρα μου πῶς τὰ παιδιά τοῦ σχολαρχείου ἦταν πολὺ χονδρὰ καὶ βάνασα εἰς τὰς ἐκφράσεις καὶ τὴν συμπεριφορὰν των.

— Νὰ ποῦ καὶ τῆς Ἀνδρομάχης τῆς κάνει σπῆτι μᾶθημα ὁ δάσκαλος. Γιατί δὲν με στέλνετε νὰ παίρνωμε καὶ φέτος μᾶθημα μαζί;

Αὐτὰ ἔλεγε εἰς τὴν μητέρα μου, ἢ ὁποῖα ἐγειοῦσε καὶ μοῦ ἔλεγε πῶς δὲν κάνει, διότι ἐμεγάλωσα πιά. Ὡστε δὲν ἔπρεπε κανεὶς νὰ μεγαλώσῃ; Ἐχανε ὅλες τὶς παιδικῆς ἀγάπες; Ἀπηνεῖτο μετὰ τὰ χρόνια τὴν περασμένην του ζωὴν;

Ἐφυγα ἐν τούτοις πολὺ μικρὸς ἀπὸ τὸ νησάκι ἐκεῖνο. Ἄλλοῦ ἐμεγάλωσα, ἄλλοῦ ἔνοιωσα τὰ μεγάλα βάσανα τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὸ νησάκι ἐφύλαξα μιὰ μακρονὴ ἐνθύμησι ὄνειρευτῆς ζωῆς. Τίποτε ἄλλο. Καὶ κατήρησε μέσα στὴ φαντασία μου νὰ τὸ βλέπω ὅσν κἀποιὰ μαγικὴ χώρα ποῦ τὴν περιτριγυροῦν ὅλα τὰ καλά πνεύματα καὶ ὅπου βασιλεύει ἢ αἰώνια γαλήνη καὶ μακαριότης. Φοβούμενος δὲ πῶς θὰ χάσω τὴν ἀπατηλὴν ἐκείνην καὶ γοητευτικὴν φαντασμαγορίαν δὲν θέλησα νὰ ξαναπάγω ἔως ἐκεῖ, ἂν καὶ μοῦ ἔτυχαν δυὸ τρεῖς εὐκαιρίες κατόπιν. Εἶχα πλέον γνωρίσει τὸν κόσμον. Θὰ ἐγνώριζα καὶ ἀπὸ τὴν κακὴν του ὄψιν τὸ νησάκι μου. Ἄς μοῦ ἔλειπε. Φθάνει ποῦ τὸ ἐχαιρέτησα κἀποτε μετὰ δάκρυα χαρᾶς, ὅταν εἰς ἕνα ταξίδι μου τὸ εἶδα ἀπὸ μακρὸν νὰ διακρίνεται μόλις εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ὀρίζοντος καὶ νὰ συγγέται μετὰ τὸν οὐρανόν. Ἔτσι μόνον μποροῦσα νὰ τὸ ξαναδῶ.

Ὅσο διὰ τὴν Μιράντα τοῦ νησιοῦ, τὴν Ἀνδρομάχην μου, ἐφοβούμουν πῶς θὰ τὴν ἐξανάβλεπα καμμιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὶς συνειδησιμένες, ἀπὸ κείνας ποῦ ἐγνωρίσαμε ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις μέσα στὸν ἀγῶνα καὶ στὰ παιχνίδια τῆς ζωῆς. Μιὰ φορὰ ἐτόλμησα νὰ ρωτήσω γι' αὐτὴν ἕνα φίλον μου κορτάκι, ὁ ὁποῖος ἔζησεν ἐκεῖ πέρα γιὰ λίγους μῆνες καὶ ἐπιστρέψας ἐκανῆται πῶς ἔκαμε κατακτήσεις, πῶς οἱ γυναῖκες ὄλεστον εἶχαν διαρκῶς εἰς τὸ στόμα, πῶς τὸν ἐξήλεσαν οἱ ἄνδρες καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλας ἀνοησίας. Ὁ Δὸν Ζονάν, ὁ φιλαράκος μου μοῦ εἶπε πῶς καὶ ἢ Ἀνδρομάχην τὸν ἐθαύμαζε, πῶς ἐμπρὸς εἰς τὸν ἄνδρα της τοῦ εἶπε τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, τὰ ὁποῖα αὐτὸς μετὰ τελειότητα φωνογράφου μοῦ ἔλα-

νέλαβε. Τί εὔμορφα, τί χαριτωμένα ποῦ τὸν ἐκοροῖδενε καὶ ἐκεῖνος ὁ βλάκας δὲν ἀντελήφθη! Καὶ ὅμως! Μὲ αὐτὰ ἔχαρα καὶ ἐγὼ τὴν illusion. Ἡ παιδική μου φίλη ἐμεγάλωσε ὄχι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα κορίτσια. Ἀφ' οὗ εἶχε τὴ διάθεσι νὰ παίξῃ μὲ τοὺς βλάκας τῶν σαλονιῶν ἐμπροστὰ εἰς τὸν ἄνδρα της!

Εὐροσκα δίκαιον εἰς τὸν ἐαυτὸν μου ποῦ μόνον ἀπὸ μακριά, πολὺ μακριὰ ἐχαιρέησα, τὸ νησάκι μου εἰς ἓνα ταξειδί μου ὡς ἀνάμνησιν φενγαλέαν. Ἔτσι πρέπει νὰ ἦναι αἱ ἀνάμνησεις. Τίποτε περιττόν.

Ἐμπεδοκλῆς.

ΣΙΛΛΕΡ

Θεωρῶ προσβλητικὸν διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῶν Χρονικῶν νὰ τοὺς ὀμιλήσω διὰ τὸ ἔξοχον τῆς Γερμανίας τέκνον μὲ τὸ ἀνούσιον ἐκεῖνο ὕφος δασκάλου παραδίδοντος ἱερὰν ἱστορίαν εἰς τοὺς μαθητὰς του. Οἱ ἀναγνώσται τῶν Χρονικῶν πολὺ ὀλίγον σκοτίζονται νὰ ξεύρουν πῶς ὠνομάζοντο ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Σίλλερ, ὅπως καὶ ὄλων τῶν ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων γνωρίζουν καὶ ἐκτιμῶν τὰ ἔργα. Ἡ περίστασις ἀπαιτεῖ νὰ ποῦμε μόνον ὅτι ἡ πατρίς του εορτάζει σήμερον τὰ 150 ἔτη ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ μεγάλου τέκνου της, ὅπως καὶ τὸ 1905 ἐώρτασε τὰ 100 χρόνια ἀπὸ τὸν θάνατόν του. Τώρα ἐὰν ὁ Σίλλερ ἦτο ὑψηλὸς ἢ κοντός, μελαχρινὸς ἢ ξανθός, παχὺς ἢ λιγνός, ἄς τὸ ἐξετάσουν ὅσοι ἔχουν καιρὸ καὶ τὴν περιέργειαν.

Ἡμεῖς θὰ ἐξετάσωμεν τὸν ἔθνικὸν ποιητὴν τῆς Γερμανίας ὡς ποιητὴν.

Εὐαίσθητη ψυχὴ μέσα σ' ἓνα σῶμα καχεκτικόν, ἀπαλὴ φύσις, τρεμουλιαστὴ φλόγα τῆς ζωῆς, διατηρουμένη ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό καὶ τὸν ρεμβασμό, ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῆς ψυχῆς μονάχα, ὁ Σίλλερ, ἔζησε τόσο μόνον ὅσον ἔπρεπε νὰ ζήσῃ. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἔρχεται στὸν κόσμον ἐπιφορτισμένος μὲ μίαν ἀποστολὴν, τὸν ἀποχαιρετᾷ καὶ πρέπει νὰ πεθάνῃ, σὰς βεβαιῶ, ὅταν δὲν τοῦ μνήσῃ πλέον παρὰ νὰ ζήσῃ ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, ποῦ ζοῦν διὰ νὰ τρώγουν.

Καὶ πόσο μπορούσε νὰ ζήσῃ παρακαλῶ, ἓνας ἄνθρωπος, ποῦ ὅταν ἡ μητέρα του τοῦ διηγῆθῃ μιὰ φορὰ τὴν συνέντευξιν τοῦ Ἰησοῦ μὲ τοὺς μαθητὰς του μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, ρίχτηκε στὰ γόνατα δοξάζοντας τὸν Θεὸν μὲ δακρυσμένα τὰ μάτια ἀπὸ τὴν συγκίνησιν;

Ὁ μέγας ἠθικὸς σάλος, ποῦ ἐνοιωθε μέσα του τὸν ἔκαμε νὰ πιστέψῃ, ἀρχὴ-ἀρχή, πῶς ὁ προορισμὸς του ἦτο νὰ γίνῃ ἱερεὺς καὶ σ' ἓνα μάλιστα διάστημα ξεθύμαινε κατηγῶν τοὺς οἰκείους του μὲ ὀμίλιας, τῶν ὁποίων τὰ θέματα τοῦ παρεῖχεν ἡ Γραφή. Ἡ εὐαι-

σθησία του ἦτο φυσικὴ, καθαρὰ ἰδιότης τῆς καρδιᾶς του ἔχουσα ἐλαχίστην, ἀν ὄχι καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ἔξωτερικὸν κόσμον, καὶ κατὰ τοῦτο διέφευγεν ἀπὸ τὸν ἕτερον τῶν Διοσκούρων τῆς Γερμανικῆς ποιήσεως, τὸν Γκαίτε, ὁ ὁποῖος τοῦναντίον ἦτο ἰδιοφυΐα ἀντικειμενικὴ, ἐμπνεομένη ἀπὸ τὰς ἔξωτερικὰς ἐντυπώσεις. Ὁ Γκαίτε φιλοσοφοῦσε συγκεντρῶν τὰς ἐντυπώσεις ποῦ τὸν παρεῖχεν ὁ ἔξω κόσμος, ἡ φύσις. Ὁ Σίλλερ εἶχε μέσα του κόσμον ὀλόκληρον, τὸν ὁποῖον κατέγινε νὰ βγάλῃ ἔξω διὰ νὰ ἐκτοπίσῃ τὸν ἄλλο, τὸν πραγματικόν. Ὁνειροπόλος. Ἐζῆσε διὰ τὸ ἰδανικόν του καὶ ὁ ἀγὼν ποῦ κατέβαλλε διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν χίμερά του, τὸν ἐσκότωσε. Ὁ Γκαίτε ἐγεννήθη πλούσιος.

Ἴσως εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν διὰ τὴν ζωὴν, ὀφείλονται αἱ ἐπαναστατικαὶ του ἰδέαι, τὰς ὁποίας ἐκφράζει μέσα εἰς τοὺς *Ἀησιτὰς* καὶ εἰς τὸν *Δὸν Κάρολον*. Ἡ ἀντίθεσις μετὰ τῶν δύο ποιητῶν εἶναι βαθειά, ἐν τούτοις ἀμφοτέρω ἐστὶν προφήται τοῦ ὄραίου καὶ συναντῶνται εἰς τὸν μεγάλον ὄριζοντα τῶν ἰδεῶν, ποῦ προσκαλοῦν τὴν ἀνθρωπότητα ν' ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν ποίησίν των, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ Σίλλερ εἶναι ποιητῆς φιλόσοφος καὶ ἡ φιλοσοφία του εἶναι ποιητικὴ, ἐκφραζομένη μ' ἓνα λυρισμόν, ποῦ ἐξαιρεῖ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἐκεῖ ποῦ ὁ Γκαίτε, θεατῆς τῶν μεγάλων ἀναστατώσεων, ποῦ γίνονται εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐκφράζει τὰς βλέψεις καὶ τὰς τάσεις τοῦ ἀνθρωπίνου ὄγκου, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κοινωνικοὺς θεσμούς, συγκεντρῶν αὐτὰς εἰς τὸ ἄτομόν του, ὁ Σίλλερ καθίσταται διερμηνεὺς τῶν ἀνθρωπίνων πόθων καὶ ἀξιώσεων.

Μὲ τοὺς *Ἀησιτὰς* ὑπαγορεύει καὶ ἐκφράζει συνάμα τὰς δοξασίας καὶ τὰς πεποιθήσεις ὀλοκλήρου γενεᾶς. Πρώτην ἤδη φορὰν ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Λουθήρου ὁ γερμανικὸς λαὸς ξαναπιάνει τὸ εὐαγγέλιον τῆς Μεταρρυθμίσεως, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι πλέον διαμαρτυρία κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τυραννίας, ἀλλὰ παιὰν τῆς ἐλευθεροφροσύνης, τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως ἐν τῇ πολιτικῇ. Ὁ Γκαίτε καὶ ὁ Σίλλερ ἐπέδρασαν βαθειὰ ἐπὶ τῆς γερμανικῆς φιλολογίας τοῦ ἸΘ αἰῶνος. Ἡ δὲ ἱστορικὴ φιλία των θαμβωτικῇ ἐμεσουράνησε μὲ τὴν φιλολογικὴν των παραγωγὴν. Μαζὶ δὲ μὲ τὸν σύγχρονόν των σχεδὸν Λέσιγγ, τὸν ὁποῖον ἐθεώρουν πάντοτε ὡς ζῶντα πλησίον των, ἀποτελοῦν τὴν κραταιὰν τριανδρίαν τοῦ πνεύματος, ἡ ὁποία ἐδέσποσεν ἐπὶ τῶν γραμμάτων ἀπὸ τοῦ 1800.

Ἐν τούτοις ἡ «Νέα Γερμανία» ποῦ προήλθεν ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ 1870, ἔδειξε κάποιαν τάσιν διὰ νὰ καθορίσῃ ἰδιαιτέρως τὰ αἰσθηματὰ της πρὸς τοὺς ἀχωρίστους Διοσκούρους. Ὁ ἰδεαλισμὸς τοῦ Σίλλερ ἦτο ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν ὀρμὴν τῆς ὁμοσπονδίας. Καὶ δι' αὐτὸ εὗρισκε συμφορώτερον τὸ θετικὸν πνεῦμα τοῦ Γκαίτε, τὸν ὁποῖον ἐξετίμησεν ὡς κοσμοπολίτην μὲν, παγγερμανιστὴν ὅμως! Τὸ ρεῦμα τῆς

Σιλλεροφοβίας ὀφείλεται εἰς τὸν Ἑρμαν Γρίμμ καὶ εἰς τὸν Ὄττο Βράχμ, ὁ ὁποῖος μάλιστα προσεπάθησε νὰ ἐπισύρῃ τὸ μῖσος τῆς Γερμανίας κατὰ τοῦ Σίλλερ. Ὁ Γρίμμ τοῦ ἐπετέθη καὶ μέχρι τοῦ χαρακτηρῆς του ἀκόμη, διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀντιπαθητικόν καὶ ἐδοκίμασεν, ὅπως καὶ ὁ Χάουπτμαν, νὰ ἐξεντελίσῃ τὴν δραματικὴν του τέχνην, διακηρύττων ὡς ἀνώτερόν του τὸν Σούδερμαν! Ὁ δρόμος, ποῦ διεχάραξεν ὁ δαιμόνιος ποιητῆς μὲ τὸν «Γουλιέλμον Τέλλον» ἐθεωρήθη ὡς ἀπᾶδων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ θεάτρου, ἡ δὲ ἐπιτυχία τοῦ Ἰφενισμοῦ συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἰδέας αὐτῆς.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἔλειψαν καὶ οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Σίλλερ, οἱ ὁποῖοι μάλιστα εἶχον ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Γοδεφρεῖδον Κέλλερ, τὴν μεγαλητέραν πανθομολογουμένως δημιουργικὴν διάνοιαν ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τὸν Γκαίτε. Καὶ χάρις εἰς τὸν Ἑλβετὸν θιασώτην τοῦ Σίλλερ, ἡ Γερμανία ἀπέδωκεν εἰς τὸν μεγάλον της ποιητὴν τὴν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτὸν δικαιοσύνην, ἀναγνωρίζουσα σήμερον αὐτὸν ὡς ἐνδοξον πατριωτικὴν φυσιογνωμίαν, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, ὅπου ἡ Γερμανικὴ ψυχὴ ἔτυχε νὰ γνωρίσῃ.

Ποτισμένος μὲ τὴν γνώμην τοῦ Καντίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως ἀκαθέκτως ὑποδεικνύει τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, ὁ Σίλλερ φρονεῖ ὅτι ὁ προορισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἡ ἐξύψωσις ἀπὸ τῆς φυσικῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἐνστίκτου, εἰς τὴν ἠθικὴν τελειότητα, ποῦ βασιζέται ἐπὶ τοῦ νόμου τοῦ καθήκοντος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἄγει ἡ αἰσθηματικὴ ἀντίληψις, ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ ὄραίου. Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας ἐδοκίμασε νὰ συμβιβάσῃ τὴν Ἀρμονίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μὲ τὰς δραματικὰς του θεωρίας. Ἀδιάφορον κατὰ πόσον ἐπέτυχε. Τὸ ἔργον τοῦ Σίλλερ εἶναι μέγα, ὑγιές, ἀγνόν. Ἐπεζήτησε τὸ ἰδεῶδες, ὠραιότερον καὶ ἀγνότερον ἀπὸ τὴν Δημιουργίαν.

Τὰ ἔργα τοῦ Σίλλερ εἶναι λυρικά, ἱστορικὰ καὶ δραματικά. Τὰ ἱστορικὰ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν, ἀν καὶ μία ἱστορικὴ του μελέτη διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Κάτω Χωρῶν τοῦ ἐπρομήθευσεν εἰς χρόνους χαλεποὺς τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, ἐπειδὴ διωρίσθη καθηγητῆς τῆς ἱστορίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἰένης, χάρις εἰς τὰ διαθήματα τοῦ Γκαίτε, ὅτε ἀκόμη οἱ δύο ἄνδρες ὄχι μόνον δὲ εἶχον ἀκόμη συνάψῃ σχέσεις ἀλλὰ καὶ διέκειντο κάπως ἐχθρικῶς πρὸς ἀλλήλους.

Τὰ ποιήματα τοῦ Σίλλερ εἶναι, καθὼς εἵπομεν, πρὸ πάντων φιλοσοφικά. Μεταχειρίζεται τὴν ποίησιν διὰ νὰ ἐκφράσῃ μὲ μίαν μορφήν αἰσθητικὴν τὰς ἰδέας καὶ τὰς σκέψεις του, ὅπως μεταχειρίζεται τὴν σκηναίαν διὰ νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὰ πάθη ποῦ βράζουν μέσα εἰς τὸ πνεῦμά του. Καὶ γι' αὐτὸ πολλάκις, χωρὶς νὰ θέλῃ ἐπαναλαμβάνει καὶ ἀντιγράφει τὸν ἐαυτὸν του, ὅπως φαίνεται εἰς τὴν ὠδήν του *Ἰδεῶδες καὶ Ζωή*, ὅπου

ἐπαναλαμβάνει τὰς ἰδέας ποῦ ἐκφράζει μέσα εἰς τὰς *ἐπιστολάς περὶ τῆς αἰσθητικῆς ἀγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου*. Διὰ τοῦτο τείνουν νὰ χωρίσουν τὰ λυρικά του ἔργα εἰς τρεῖς περιόδους, ἀναλόγως τῶν διαθέσεων αἱ ὁποῖαι τοῦ τὰ ὑπηγόρευσαν. Ἐν τούτοις ἠμποροῦν νὰ διακριθῶν εἰς ποιήματα φιλοσοφικὰ καὶ εἰς Βαλλάδες. Ὡς καθαρῶς ὑποκειμενικὸς ποιητῆς ὁ Σίλλερ οὐδαμοῦ παρουσιάζει τὴν παραμικρὰν περιγραφὴν, ἐκτὸς ἐλαχίστων. Ἡ διάνοιά του, ἀντιθέτως πρὸς τὸν Γκαίτε, πλανᾶται πάντοτε ὑπεράνω τῆς πραγματικότητος. Ἀφ' ἐτέρου ἀγαπᾷ τὴν καλλιπέειαν. Δὲν τοῦ φθάνει νὰ ἐκφράσῃ τὴν σκέψιν του μέσα σὲ μερικοὺς καλοκαμωμένους στίχους. Θέλει ἔκτασιν, ἐλευθερίαν τοῦ ρυθμοῦ καὶ στολισμένους στίχους. Καὶ ἡ πομπώδης κάπως ρητορικὴ του ἀναφαίνεται καὶ εἰς τὸ δρᾶμά του, ὅπου πολλάκις αἱ σκηναὶ μεταβάλλονται εἰς λυρικά ἔπη. Τὰ φιλοσοφικώτερα λυρικά ποιήματα τοῦ Σίλλερ εἶναι: *Ἡ νεαρὰ ξένη*, *Ὁ πόθος*, *Ὁ προσκυνητῆς*, *Ἡ διανομὴ τῆς Γῆς*, καὶ *ὁ κώδων*. Τὸ τελευταῖον αὐτὸ εἶναι τὸ δημοτικώτερον καὶ τελειότερον ἴσως τοῦ εἶδους των. Αἱ Βαλλάδες του, τὰς ὁποίας συνέθεσεν ἀκολουθῶν τὰς τάσεις τῆς ἐποχῆς του, ἐπειδὴ τὸ ποιητικὸν αὐτὸ εἶδος ἦτο τῆς μόδας τότε καὶ ἐκαλλιεργήθη ἀπὸ τὸν Γκαίτε, τὸν Βούργερ, τὸν Χάινε καὶ τὸν Οὐλλανδ, μολονότι δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητοι, θεωροῦνται ἐν τούτοις ὡς κατώτερα ἀπὸ τὰς τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Χάινε. Ἐκεῖνο ποῦ πειράζει τὸν ἀναγνώστην εἶναι ἡ λεγομένη παρ' ἡμῶν ἐπικὴ ἐνάργεια. Πολλὴ ἀκριβολογία, ποῦ καταντᾷ κάποτε εἰς ξηρὰν πεζότητα. Αἱ κυριώτεροι εἶναι *ὁ Βουτηχτής*—ἡ *ὁ Δύτης*, ἀν προτιμᾶτε—ὁ ὁποῖος μετεφράσθη ἀπὸ τὸν μακαρίτην Σπαθάρην καὶ ἀνεδημοσιεύθη ἐσχάτως εἰς τὴν *Πρόδον* καὶ *Τὸ Δακτυλίδι τοῦ Πολυκράτους*.

Τὰ θεατρικὰ ἔργα τοῦ Σίλλερ ἀνάγονται εἰς δύο περιόδους. Τὰ πρῶτα ὅπως *οἱ Ἀησιτὰς* καὶ ὁ *Δὸν Κάρολος* εἶναι ἔργα ἐπαναστατικὰ, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ ποιητῆς ζητεῖ ν' ἀναμορφώσῃ τὴν κοινωνίαν, στηρίζων αὐτὴν ἐπὶ νέον βάσεων. Ἀργότερον ἀλλάζει μέθοδον, καταφεύγει εἰς τοὺς ἀρχαίους καὶ μελετᾷ τὴν ἱστορίαν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' αὐτῆς γίνεται κύριος τοῦ θέματος του, καὶ ἀποφεύγει νὰ ταυτίζεται μὲ τοὺς ἡρώας του, ὅπως πχ. προσπαθεῖ νὰ καταστήσῃ τὸν Βάλλενσλάιν πρόσωπον ζωντανόν, καθὼ ἱστορικόν.

Ἐν τούτοις δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀποφύγῃ τὴν φυσικὴν του τάσιν καὶ τὸν βλέπομεν νὰ παρουσιάζῃ τὴν Μαρίαν Στούαρτ καὶ τὴν Ἰωάνναν Δάρκ ὑπὸ τὴν μορφήν ποῦ κρίνει κατάλληλον ἢ ἀντίληψίς του. Ὁ *Γουλιέλμος Τέλλος* εἶναι ἀπολογία τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀποτελεῖ τεραστίαν ἀντίθεσιν μὲ τὰς χιμαιρικὰς ἀξιώσεις τοῦ ἡρώος τοῦ Δὸν Κάρολου. Εἶναι ἐπίσης τὸ τελειότερον δρᾶμα τοῦ Σίλλερ ὑπὸ ποιητικὴν ἔποψιν. Ἀπὸ τῆς πρώτης σκηνῆς τῆς πράξεως κινεῖται τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου καὶ ἐξασφαλίζεται ἡ συμπάθειά

θεία του διά τους αγωνιζομένους υπέρ της ελευθερίας της πατρίδος των χωρικούς. Ο Σύλλερ οὐδέποτε επεσκέφθη την Έλβετιαν. Όλην εκείνην την ποιήσιν πού βράζει μέσα εἰς τὸν Γουλιέλμον Τέλλον τὴν ἔβγαλε μέσα ἀπὸ τὰ βάρη της ψυχῆς του. Τὸ μόνον ἑλάττωμα τοῦ ἔργου εἶναι ἐκεῖνο, πὸν χαρακτηρίζει ἄλλως τε ὅλα του τὰ δραματικά ἔργα καὶ τὰ κάμνει νὰ μοιάζον μᾶλλον συνέχεια ποιητικῶν τεμαχίων παρὰ σκηναῖα ἔργα. Ἡ δρᾶσις εἶναι τριπλῆ καὶ διεξάγεται μονομερῶς, μὲ τρόπον πὸν ὁ θεατῆς, ἢ ὁ ἀναγνώστης, μόλις συμπλήρησεν ἓνα πρόσωπον καὶ προσηλώσῃ τὸ ἐνδιαφέρον του πρὸς αὐτό, ἀναγκάζεται νὰ στρέψῃ ἔξαφνα τὴν προσοχὴν του εἰς ἄλλο διὰ νὰ τὴν μεταφέρῃ κατόπιν εἰς τρίτον.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως βλέπομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ συναπισμοῦ τῶν τριῶν πόλεων καὶ τῶν τριῶν συνωμοτιῶν, πὸν φαίνονται ν' ἀποτελοῦν τὸ θέμα τοῦ ἔργου καὶ νὰ συγκρατήσουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ θεατοῦ, ἢ πλοκῆ στρέφεται πρὸς τοὺς ἔρωτας τοῦ Ρουῖδενζ καὶ τῆς Βέρθας, οἱ ὁποῖοι λησμονοῦνται εἰς τὴν τρίτην πράξιν μὲ τὴν μονομαχίαν τοῦ Τέλλου, ὁ ὁποῖος... τέλος, συγκεντρώνει τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς ἑαυτόν. Καὶ ὅλα μὲν αὐτὰ συγχωροῦνται χάρις εἰς τὴν ἔξοχον ποιητικὴν τέχνην, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ συγγραφεὺς κατώρθωσε νὰ συνδέσῃ τὰ ἐπεισόδια καὶ νὰ τὰ ἀναπτύξῃ. Ὑπάρχουν ὅμως εἰς τὸ ἔργον καὶ περιττὰ πράγματα, ὅπως π.χ. ἡ πέμπτη πράξις... ὁλόκληρος. Τὸ πρόσωπον τοῦ πατροκτόνου Ἰωάννου, τοῦ δολοφόνου τοῦ αὐτοκράτορος, εἶναι ὅλως διόλου περιττόν. Τὸ δράμα ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ μὲ τὴν τετάρτην πράξιν, μαζὶ μὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Έλβετίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ νεωτέρα κριτικὴ θεωρεῖ τὸν Σύλλερ ὡς λυρικὸν ποιητὴν μόνον καὶ τὸν διαγράφει ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν διδασκάλων τοῦ θεάτρου.

Ἡρ. Γ. Πίντζας.

RED ROSES

To my Chi...

Laurenka...

Τὰ μάτια σου πάγγελικά
εἶν' ἓνα ξέχωρο ζευγάρι·
μ' ὑπερουράνια λάμπουν χάρη
αἰθέρια καὶ μαγικά.

Τὸ στοματάκι σου μιλά
καὶ ρόδ' ἀνθίζουσε καὶ κρίνοι
σὰν μενεξές ἢ καλωσύνη
ἔστ' ὁ γέλοιό σου μοσχοβελᾶ.

Μάγια καὶ μάγια αἰγλοβολοῦν
σὰν τὰ λευκά σου ἀπλόνης χέρια
σὰν μακρινὰ καὶ ξένα ἀστέρια
καὶ σὰν λουλούδια νὰ γελοῦν.

Σὲ σκέπτομαι, καρδιοχτυπῶ...
κι' ὄλο ἰσένα κι' ἀγναντεύω
σὲ λαχταρῶ καὶ σὲ γυρεύω
καὶ σ' ἀγαπῶ! καὶ σ' ἀγαπῶ!

Κλεάνθης Βασσαρδάκις.

A. ΣΠΙΝΤΜΠΕΡΓ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πέμπτη σκηνή.

Λάουρα. Πεδερά, τῆς ὁποίας ἀκούεται ἡ φωνὴ ἀπὸ τὸ πρὸς τ' ἀριστερὰ πλαγιὸν δωμάτιο. **Χένρικ.** Ἰατρός.

Λάουρα. (παρατηρεῖ τὰ χεῖματα, τὰ ὁποῖα κρατεῖ εἰς τὸ χέρι).

Ἡ φωνὴ τῆς πεδεράς (ἔξωθεν ἀπ' τ' ἀριστερά).
Λάουρα!

Λάουρα. Τί εἶναι, μητέρα;

Ἡ φωνὴ τῆς πεδεράς (ὡς καὶ προηγουμένως).
Εἶναι ἔτοιμο τὸ τσάι μου;

Λάουρα (κοντὰ εἰς τὴν θύρα τοῦ πλαγινοῦ δωματίου). Τώρα ἀμέσως!

Χένρικ. (ἀνοίγει τὴν μεσαία θύρα καὶ ἀναγγέλλει).
Ὁ δόκιμος Ὄστερμακ!

Ἰατρός (εἰσερχόμενος). Εὐγενεστάτη!

Λάουρα (προχωρεῖ πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπλώνει τὸ χέρι).
Καλῶς ὀρίσατε, κύριε ἰατρέ! Καλῶς ὀρίσατε! Ὁ σύζυγός μου ἐβγήκεν, ἀλλὰ τώρα θὰ ἔλθῃ.

Ἰατρός. Μὲ συγχωρεῖτε, διότι ἄρρηστα νὰ ἔλθω, ἀλλ' εἶχα νὰ κάμω ἐπισκέψεις, εἰς μερικοὺς ἀσθενεῖς.

Λάουρα (τοῦ δεικνύει τὴν πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ καναπέ καθέκλα). Καθήσατε, σὰς παρακαλῶ. (Κάθηται εἰς τὸν καναπέ).

Ἰατρός. Εὐχαριστῶ, εὐγενεστάτη. (Κάθηται εἰς τὴν ὑποδεχθεῖσα θέσι).

Λάουρα. Πράγματι ὑπάρχουν πρὸς ὦραν πολλοὶ ἄρρωστοὶ εἰς τὸ μέρος μας, ἀλλ' ἐλπίζω πολλὰ ἀπὸ τὴν ἰκανότητά σας· δι' ἡμᾶς οἱ ὁποῖοι ζοῦμε ἐδῶ εἰς τὴν ἔξοχὴ ἀπομονωμένοι, εἶναι, πολὺ σπουδαῖο, τὸ ὅτι κατορθώσαμε νὰ εὑροῦμε ἓνα ἰατρό, ὁ ὁποῖος νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς ἀσθενεῖς του. Καὶ διὰ σᾶς, κύριε ἰατρέ, τόσα πολλὰ καλὰ ἄκουσα, ὥστε ἐλπίζω ὅτι μεταξὺ μας θὰ ἔχουμε πολὺ καλὰς σχέσεις.

Ἰατρός. Εἶσθε πολὺ καλὴ, εὐγενεστάτη κυρία, ἀλλ'

ἐλπίζω τοῦλάχιστον ὅτι αἱ πρὸς ὑμᾶς ἐπισκέψεις μου δὲν θὰ εἶναι τόσο πολὺ συγγαί. Ἡ οἰκογενεὶά σας χαίρει ἄκρην ὑγείαν καί...
Λάουρα. Ὁξείας ἀσθενείας, εἶναι ἀληθές, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν εἶχομεν, ἀλλ' ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις μας δὲν εἶναι, ὅπως ἔπρεπε νὰ εἶναι.

Ἰατρός. Δὲν εἶναι;
Λάουρα. Δὲν εἶναι, ἓνας Θεὸς τὸ ἡξεύρει, τὰ πάντα τόσον καλὰ, ὅπως ἐπιθυμοῦμεν.

Ἰατρός. ὦ, μὲ τρομάζετε!
Λάουρα. Πολλάκις παρουσιάζονται εἰς τὰς οἰκογενείας πράγματα, τὰ ὁποῖα, χάριν τῆς τιμῆς, χάριν τῆς ὑπολήψεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποκρύπτονται ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμον.

Ἰατρός. Ἐκτὸς τοῦ ἰατροῦ.
Λάουρα. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς αἰσθάνομαι τὸ ὀδυνηρὸ χρέος, εὐθὺς ἀπ' τὴν πρώτη στιγμὴ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Ἰατρός. Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀναβάλωμεν τὴν συνδιάλεξιν αὐτή, ἕως ὅτου λάβω τὴν τιμὴν νὰ γνωρισθῶ μὲ τὸν κύριον ἰατρό.

Λάουρα. Ὅχι. Εἶναι ἀνάγκη πρῶτα νὰ μὲ ἀκούσετε, πρὶν τὸν ἰδῆτε.

Ἰατρός. Περὶ αὐτοῦ λοιπὸν πρόκειται;
Λάουρα. Μάλιστα, δι' αὐτόν, τὸν καὶ μὲν, τὸν ἀγαπημένο μου σύζυγον.

Ἰατρός. Μὲ κάμνετε ἀνήσυχον, εὐγενεστάτη κυρία, καὶ συμμερίζομαι τὴν λύπην σας, πιστεύσατέ με!

Λάουρα (Βγάζει τὸ μανδύλι της). Ὁ σύζυγός μου εἶναι ἠθικῶς ἀσθενής. Καὶ τώρα γνωρίζετε τὰ πάντα καὶ ἠμπορεῖτε νὰ κρίνετε μόνος σας.

Ἰατρός. Τί λέγεται; ἀνέγνωσα μὲ θαυμασμὸν τὰς σπουδαίας μελέτας τοῦ κυρίου ἰατροῦ ἐπὶ τῆς ὀγκιολογίας καὶ διέγνωσα εἰς αὐτὰς νοῦ διανηγὴ καὶ ἰσχυρὸν.

Λάουρα. Ἀλήθεια; ὅ θὰ χαρῶ πολὺ, ἐὰν ἡμεῖς οἱ οἰκεῖοί του ἀπατηθῆκαμεν.

Ἰατρός. Πιθανὸν ὅμως ἡ ψυχὴ του νὰ εἶναι προσβεβλημένη κατ' ἄλλη διεύθυνσιν. Σᾶς παρακαλῶ, διηγηθῆτε.

Λάουρα. Αὐτὸ εἶναι ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖο φοβούμεθα. Κυττάξτε· ἔχει ἐνίοτε παραδοξοτάτας ἰδέας, τὰς ὁποίας βεβαίως ἠμποροῦσεν, ὡς ἐπιστήμων, νὰ ἔχη διὰ τὸν ἑαυτό του, ἐὰν δὲν παρεβλαπτον ὅλον τὸν οἶκόν μας· ἔχει π.χ. τὸ πάθος νὰ ἀγοράζῃ, πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατόν.

Ἰατρός. Αὐτὸ εἶναι σπουδαῖο· ἀλλὰ τί ἀγοράζει;
Λάουρα. Ὁλόκληρα κιβώτια ἀπὸ βιβλία, τὰ ὁποῖα ποτε δὲν διαβάζει.

Ἰατρός. Τὸ νὰ ἀγοράζῃ ἓνας ἐπιστήμων βιβλία, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀκόμη τόσο ἐπικίνδυνον.

Λάουρα. Δὲν πιστεύετε, ὅ,τι σᾶς λέγω;
Ἰατρός. Μάλιστα, εὐγενεστάτη· ἔχω τὴν πεποιθήσιν, ὅτι πιστεύετε εἰς ὅ,τι λέγετε.

Λάουρα. Ἄλλ' εἶναι λογικόν, σὰς παρακαλῶ, ἓνας

Ἰατρός. Ἄλλ' εἶναι λογικόν, σὰς παρακαλῶ, ἓνας

ἄνθρωπος νὰ ζητῇ νὰ ἰδῇ μὲ τὸ μικροσκόπιον, τί γίνεται εἰς τοὺς πλανήτας.

Ἰατρός. Λέγει ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ;
Λάουρα. Βέβαια, τὸ λέγει.

Ἰατρός. Μὲ τὸ μικροσκόπιον;
Λάουρα. Βέβαια, μὲ τὸ μικροσκόπιον.

Ἰατρός. Ἐὰν εἶναι ἔτσι, τὸ πρᾶγμα εἶναι σοβαρό.
Λάουρα. Ἐὰν εἶναι ἔτσι; Δὲν ἔχετε λοιπὸν ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ; ἰατρέ, καὶ ἐγὼν κάθημαι καὶ σᾶς λέγω τὰ μυστικά της οἰκογενείας.

Ἰατρός. Εὐγενεστάτη, ἡ ἐμπιστοσύνην σας μὲ τιμᾶ· ἀλλ' ὡς ἰατρός ὀφείλω μόνος μου νὰ ἐξετάσω, μόνος μου νὰ ἐρευνήσω, πρὶν κρίνω. Ἐδειξέ ποτε ὁ κύριος ἰατρός συμπτώματα ἀσασίας, εἰς τὴν θέλησιν;

Λάουρα. Ἐὰν εἶδειξε; Εἴμεθα εἰκοσὶν ἔτη ὑπανδρευμένοι, καὶ ποτε δὲν ἔλαβε καμμιά ἀπόφασι, χωρὶς νὰ τὴν ἀλλάξῃ ὕστερα ἀπ' ὀλίγον.

Ἰατρός. Εἶναι ἰδιότροπος.
Λάουρα. Θέλει πάντοτε νὰ ἐπιβάλῃ τὰς θελήσεις του, καὶ ἀφοῦ γίνῃ τὸ θέλημά του, ἀλλάζει γνώμη καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ ἀποφασίσω ἐγὼ.

Ἰατρός. Αὐτὸ εἶναι πολὺ σοβαρὸν καὶ ἀπαιτεῖ πολλὴν προσοχήν. Ἡ θέλησις, βλέπετε, εὐγενεστάτη κυρία, εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, σπονδυλικὴ στήλη τῆς ψυχῆς, ἐὰν αὐτὴ βλαβῇ, καταβάλλεται καὶ ἡ ψυχὴ.

Λάουρα. Ἐνας θεὸς μόνον τὸ ἡξεύρει, τί ἐτροβήξα εἰς ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν μακρῶν ἐτῶν διὰ νὰ ἠμπορέσω νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς θελήσεις του. ὦ ἂν ἡξεύρατε, τί ἐτροβήξα κοντὰ του!

Ἰατρός. Εὐγενεστάτη κυρία, ἡ δυστυχία σας πολὺ μὲ λυπεῖ καὶ σᾶς ὑπόσχομαι νὰ δοκιμάσω νὰ πράξω ὅτι εἶναι δυνατόν. Σᾶς σπυλοῦμαι ἐξ ὅλης καρδίας καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἔχετε πρὸς ἐμὲ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην.

Ἰατρός. Ἐὰν κατὰ τὴν ὅσα ἤκουσα, ἔχω νὰ σᾶς κάμω μία παράκλησιν· ἀποφεύγετε νὰ διεγείρετε εἰς τὸν ἀσθενῆ ἰδέας, αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ τὸν κάμουν ἰσχυρὰ ἐντύπωσιν, διότι εἰς ἓνα ἀσθενῆ ἐγκέφαλο γρήγορα ἀναπτύσσονται αὐταὶ καὶ μετατρέπονται εὐκόλως εἰς μονομανίας ἢ μονίμους ἰδέας. Μὲ ἐννοεῖτε;

Ἰατρός. Διηγηθῆτε, εὐγενεστάτη. (Κάθηται εἰς τὴν ὑποδεχθεῖσα θέσι).

Ἰατρός. Πολὺ σωστά. Διότι εἰς ἓνα ἀσθενῆ εἶναι δυνατόν νὰ ἐγκεντριθῇ τὸ πᾶν, διότι ἀκριβῶς εἶναι ἐπιδεικτικὸς τῶν πάντων.

Ἰατρός. Σᾶς ἐννοῶ. Ναι, ναι! (Σημαίνουσι εἰς τὸ πλαγιὸν δωμάτιον. Ἡ Λάουρα σηκώνεται, σηκώνεται καὶ ὁ ἰατρός). Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε ἰατρέ, καὶ ἔχει νὰ μὲ πῇ ἡ μητέρα μου. Μία στιγμὴ.— Ἄ, νὰ ὁ Ἀδόλφος. (Ἀναχωρεῖ ἀπ' τ' ἀριστερὰ).

Ἰατρός. Ἄλλ' εἶναι λογικόν, σὰς παρακαλῶ, ἓνας

Ἰατρός. Ἄλλ' εἶναι λογικόν, σὰς παρακαλῶ, ἓνας

Ἰατρός. Ἄλλ' εἶναι λογικόν, σὰς παρακαλῶ, ἓνας

Ἰατρός. Ἄλλ' εἶναι λογικόν, σὰς παρακαλῶ, ἓνας

Ἰατρός. Ἄλλ' εἶναι λογικόν, σὰς παρακαλῶ, ἓνας

Ίατρος. Κύριε ἰατρογε, χαίρω μεγάλως, διότι ἤμπόρεσα νὰ γνωρίσω ἕνα τόσο περιφρημο ἐπιστήμονα.

Ίατρος. Ὄ, σὰς παρακαλῶ. Ἡ ὑπηρεσία μου δὲν μὲ ἐπιτρέπει νὰ κάμω μεγάλας καὶ λεπτομερεῖς ἐρεῦνας, ἐν τούτοις φρονῶ, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς τὰ ἔγγρα μίᾳς ἀνακαλύψεως.

Ίατρος. Ἐτοι αἶ;

Ίατρος. Ἀκουσε. Ὑπέβαλα ἕνα μετεωρολόιο εἰς φασματικὴ ἀνάλυσι καὶ ἤθρα μέσα εἰς αὐτὸν ἀνθρακα, ἔγγρα ὀργανικῆς ζωῆς, τί λέγετε περὶ αὐτοῦ;

Ίατρος. Ἡμπορέσατε νὰ ἰδῆτε τοῦτο μὲ τὸ μικροσκοπίο;

Ίατρος. Μὲ τὸ μικροσκοπίο; ὄχι δά, τί διάβολο! μὲ τὸ φασματοσκοπίο!

Ίατρος. Ἀ, μὲ τὸ φασματοσκοπίο! Μὲ συγχωρεῖτε. Τότε ἠμπορεῖτε νὰ μᾶς εἰπῆτε, τί γίνεται ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸν Δία;

Ίατρος. Ὅχι τί γίνεται ἐκεῖ, ἀλλὰ τί ἔγινε. Ἐὰν μὲ ἔστειλεν ὁ ἄθλιος βιβλιοπώλης τῶν Παρισίων τὰ βιβλία, ποῦ τοῦ ἐζήτησα! ἀλλὰ θαρρῶ, πῶς ὅλοι οἱ βιβλιοπῶλαι τοῦ κόσμου συνώμοσαν ἐναντίο μου. Σκεφθῆτε, ὅτι ἀπὸ δύο μηνῶν δὲν ἐπῆρα οὔτε μιὰ ἀπάντησι εἰς τὰς ἐρωτήσεις, εἰς τὰς ἐπιστολάς, εἰς τὰ τηλεγραφήματα, ποῦ τοὺς ἔστειλα. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐννοήσω, πῶς γίνεται τοῦτο.

Ίατρος. Ὄ, αὐτὸ εἶναι πολὺ σὺνήθες, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ δυσαρεσθῆσθε διὰ τοῦτο.

Ίατρος. Ναί, ἀλλὰ νὰ πάρ᾽ ἡ εὐχὴ δὲν ἠμπορῶ τοιοῦτοτρόπως νὰ φέρω εἰς πέρας τὴν πραγματεία μου, καὶ ἠξεύρω ὅτι καὶ εἰς τὸ Βερολίνο καταγίνονται μὲ τὸ ἴδιον ζήτημα. Ἀλλὰ περὶ τούτου ὀμιλοῦμεν καὶ ἄλλοτε· τώρα ἄς ἔλθωμεν εἰς σὰς. Ἐὰν θέλετε νὰ μείνετε ἐδῶ, ἔχομεν εἰς τὸ σπῆτι ἕνα δωμάτιο εἰς τὴν διάθεσί σας, ἢ θέλετε νὰ μείνετε εἰς τὸ οἶκον τοῦ παλαυῶ ἱατροῦ;

Ίατρος. Ὅπως θέλετε.

Ίατρος. Ὅχι, σὰς παρακαλῶ ὅπως θέλετε σεῖς.

Ίατρος. Περὶ αὐτοῦ ἄς ἀποφασίσῃ ὁ κύριος ἰατρος.

Ίατρος. Ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποφασίσω τίποτε. Πρέπει νὰ μᾶς εἰπῆτε, τί θέλετε. Ἐγὼ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἠμπορῶ νὰ ἔχω καμμιά θέλησι.

Ίατρος. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποφασίσω.

Ίατρος. Ἀ! μὰ εἰπέτε με, κύριε, τί θέλετε. Ἐγὼ εἰς αὐτὴν τὴν περιστασι δὲν ἠμπορῶ νὰ ἔχω οὔτε καμμιά θέλησι, οὔτε καμμιά γνώμη, οὔτε καμμιά ἐπιθυμία. Εἶσθε τόσο ἀναποφάσιτος, ὥστε νὰ μὴν ἠξεύρετε, τί θέλετε. Μὰ ἀποκριθῆτε λοιπόν, μὲ κάμνετε καὶ θυμῶνα.

Ίατρος. Ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ, τότε προτιμῶ νὰ μείνω ἐδῶ.

Ίατρος. Καλὰ, σὰς εὐχαριστῶ.— Ἀχ! μὲ συγχωρεῖτε, κύριε ἱατρέ, ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε, πόσον θυμῶνα, ὅταν ἀκούω κανένα νὰ λέγῃ, ὅτι κάτι τι τὸν εἶναι ἀδιάφορο. (Σημιάει).

Ἐβδόμη σκηνή.

Οἱ προηγούμενοι. Ἡ παραμάννα ἐμβαίνει ἀπ' τὴ μεσαία θύρα καὶ στέκεται εἰς τὴν μέση.

Ίατρος. Ἀ! σὺ εἶσαι, Μαργαρίτα; Ἀκουσε, ἀγαπητή μου. Ἡξεύρεις, ἂν τὸ δωμάτιο τοῦ ἱατροῦ εἶναι ἐτ τάξει;

Παραμάννα. Μάλιστα, κύριε ἰατρογε, εἶναι ἐν τάξει.

Ίατρος. Καλὰ, τότε δὲν θέλω νὰ σὰς κρατήσω περισσότερο, κύριε ἱατρέ, διότι ἠμπορεῖ νὰ εἶσθε κουρασμένος. Σὰς χαιρετῶ καὶ σὰς εὐχουμαι καὶ πάλιν, καλῶς ὀρίσατε. Αὔριο πάλι βλεπόμεθα.

Ίατρος. Καλὴ νύκτα, κύριε ἰατρογε.

Ίατρος. Ὑποθέτω, πῶς ἡ γυναικά μου σὰς ἐμύησε κάπως εἰς τὰ διατρέχοντα καὶ ἐπομένως ἠξεύρετε, πῶς εἶναι τὰ πράγματα ἐδῶ εἰς τὸ μέρος μας.

Ίατρος. Ἡ κυρία σύζυγός σας πράγματι εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μὲ πληροφορήσῃ διὰ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο, πράγματα, τὰ ὁποῖα ἦτο ἀνάγκη νὰ γνωρίζω. Καλὴ νύκτα, κύριε ἰατρογε. (Ἀναχωρεῖ ἀπ' τὴν μεσαία θύρα).

(Ἀκολουθεῖ).

Γ. Καρατζᾶς.

— — — — —
ΑΧΜΕΤ ΡΑΣΙΜ

ΜΙΑ ΝΥΞ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

Ὁ Ἀχμέτ Ρασίμ εἶνε εἰς τῶν διατραπεστετέρων Τούρκων λογογράφων. Ἐχει γράψῃ πολλά διηγήματα ἄξια πολλοῦ λόγου καὶ συνεργάζεται εἰς τὰς καλλιτέρας τουρκικὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά. Τὸ παρὸν διήγημα δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ καλῆτέρα του. Προσεχῶς ἐπιφυλασσομένη νὰ δημοσιεύσωμεν ἕνα τῶν ὠραιότερων του, τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς τουρκικοὺς φιλολογικοὺς κύκλους ἔκαμε πάταγον.

Ὁ καὶμένος ὁ φίλος μου καὶ τὴν βραδὴν ποῦ τὸ διηγῆτο ἀκόμη ἀνεστῆναζε πικρὰ πικρὰ.

— Μοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ πάγω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

Ἡ εἴσοδος μοῦ ἦτο ἀπηγορευμένη.

— Γιατί;

— Διότι τὸ κεφάλαιον τοῦ χρέους μου εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον ποῦ νὰ μὴ τὸ ξεχρῶν.

— Καὶ δὲν μποροῦσες ν' ἀνοίξῃς ἕνα νέον λογαριασμὸν εἰς κανὲν ἄλλο ξενοδοχεῖον.

— Ναί ἂν εἶχα μόνον κανένα ἄδειο μπαούλο. Ἀλλοστε ἤμουν καὶ ἄπειρος ἀκόμη. Δὲν ἐγνώριζα καλὰ τὴν ζωὴν τοῦ Λονδίνου.

— Καὶ τί ἔκαμες;

— Τί νὰ κάμω. Ἐβαλα τὰ χέρια μου σὶς τσέπες καὶ προχωροῦσα οἰγὰ οἰγὰ. Ἀφοῦ μὲ τὰ ὀλίγα φιλά ποῦ ἔμειναν ἦπια λίγο οὐδὲν γὰ νὰ ζεσταθῶ προχωροῦσα καὶ μὲ τὸ: ὁ θεὸς βοηθῆς ἄρχισα νὰ περῶ ἀπ' ὄλους τοὺς περὶ ἐρήμους καὶ σκοτεινοὺς δρόμους. Μὲ τὴν ἀφρημάδα μου μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἔβλεπα ὅλα τὰ ἀλησμόνητα θεάματα τῆς καὶμένης μου πατρίδος. Κα-

νένα πτωχὸ τυχοδιώκτη, ξαπλωμένο μέρα μεσημέρι ἐπάνω στὴν γέφυρα, τοὺς ἀναπαντικοὺς πάγκους τῶν τζαμιῶν καὶ τόσα ἄλλα ποῦ σὶ ἀληθινὰ τὰ ζούλευα τώρα μ' αὐτὴν τὴν κούρασι.

Βαζγεστημένος ἀπὸ τὴν ζωὴ ἔγινε λίγο σ' ἕνα τοῖχο νὰ ξεκουρασθῶ μὲ τὴν σκέψι ὅτι ὅπως ὅπως θὰ ξημερωθῶ. Ξαφνικὰ μοῦ φάνηκε πῶς εἶδα στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου κάποια λάμψι ἀπὸ τὴν ὁποῖα ἔβγαυε καπνός. Χωρὶς νὰ τὸ θέλω τῶβαλα στὰ πόδια, ἔτρεχα ὅσο μοῦ τὸ ἐπέτρεπεν ἡ ἐξάντλησίς μου. Κόντευα νὰ φθάσω ὁπότε κάποιος μὲ κτύπησε στὸν ὤμο. Ἐύπησα καὶ βλέπω μπρὸς μου ἕνα παχὺ καὶ ὑψηλὸ ἀστυνόμο.

— Τί κάμεις ἐδῶ, μοῦ λέγει.

— Κοιμοῦμαι, τοῦ λέγω, ἀλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβῃ τὴν ἀγγλικὴ λέξι τὴν ὁποῖαν μὲ τόσους μορφασμοὺς κατώρθωσα νὰ βγάλω ἀπὸ τὸ στόμα. Τοῦ ἔκαμα σχῆμα μὲ τὰ χέρια.

— Ἐδῶ δὲν ἐπιτρέπεται, μοῦ λέγει. Πήγαινε στὸν παρακάτω ἀστυνόμο, μοῦ εἶπε. Παραπατῶντας ἀπ' ἐδῶ παραπατῶντας ἀπ' ἐκεῖ κατώρθωσα νὰ φθάσω στὸ μέρος τοῦ δευτέρου ἀστυνόμου. Καὶ σ' αὐτὸν μὲ τίς χειρονομίες καὶ μὲ τὰ ἀγγλικά μου προσεπάθησα νὰ τοῦ δώσω νὰ καταλάβῃ τί ζητῶ. Δόξα τῷ Θεῷ κατάλαβε.

— Καλὰ, μοῦ λέγει, κουνῶντας τὴν κεφαλή. Μὲ ἔστειλε στὸν παρακάτω ἀστυνόμο. Ἀχ! Θεέ μου κόπηκαν τὰ πόδια μου. Προχωρῶντας ἀντίκρουσα ἕνα γιαπί. Καταγῆς εἶχε πέτρες, τοῦβλα, ἄμμο καὶ μερικὰ ξύλα. Ξαπλώθηκα νὰ ξανασάνω λιγάκι. Ὁχ! ὕστερα ἀπὸ 2-3 δευτερόλεπτα τὸν εἶχα πειὰ πάρεϊ.

Ἀλλὰ πάλι κάποιος μὲ ξαναξύπησε. Ἀνοίγω τὰ μάτια καὶ βλέπω στὸ πλάγι μου ἕνα αὐστηρὸν ἀστυνόμο.

— Τί κάμεις ἐδῶ; μοῦ λέγει.

— Κοιμοῦμαι.

— Δὲν κάνει.

— Τί νὰ κάμω;

Ἐβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα χαρτί· ἔγραψε μερικὲς λέξεις καὶ ἕνα ἀριθμὸ.

— Δῶσε το στὸν παρεκῆ ἀστυνόμο, μοῦ λέγει.

Κατάλαβα· ἀπόδειξις γὰ νὰ περάσω τὴν νύκτα. Ἡ μὸν καταχαρούμενος ἔλεγα μέσα μου.

— Νὰ τί εἶναι ἡ εὐσπλαχνία τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Τί ἀγρυπνοὶ ποῦ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι γὰ κείνους ποῦ πάσχουν.

Μὲ τὸ χαρτί στὸ χέρι προχωροῦσα εἰς τὸ μέρος τοῦ ἄλλου ἀστυνόμου. Ἐφθάσα, τοῦ ἔδειξα τὸ χαρτί.

— Στὸν παρεκῆ ἀστυνόμο, μοῦ λέγει καὶ ἀλλάζει τὸν ἀριθμὸ.

Βέβαια ἐσκέφθηκα στὸ κάθε διαμέρισμα δὲν ὑπάρχει τόπος κατάλληλος γὰ νὰ περάσῃ κανεὶς τὴν νύκτα. Δίχως ἄλλο στὸ ἄλλο διαμέρισμα θὰ εὔρω.

Καὶ μὲ αὐτὴ τὴν ἐλπίδα προηγοροῦσα τὸν ἐαντόν μου.

Ἐφθάσα καὶ εἰς τὸν ἄλλο ἀστυνόμο. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τί νομίζεις ὅτι ἔκαμε; ἔγραψε ἕνα ἄλλον ἀριθμὸ.

Κ' ἔπειτα;

Ἐτρεξα στὸν τέταρτον ἀστυνόμο ἐλευθῶς ἀπὸ τὴν ἀγρυπνίαν καὶ τὸν κόπο. Εὐτυχῶς ποῦ ἡ ὑγρασία μὲ ξυπνοῦσε λίγο, ἔξαφνα παρουσιάστηκε ἐμπρὸς μου μία ὀραία φωτιά στὴν ὁποῖα ζεσταίνονταν πέντε δέκα ἐργάται, ποῦ εἶχαν ἐκεῖ κοντὰ στημένη τὴν σκηνὴν των. Χωρὶς νὰ τὸ θέλω πλησίασα. Ὁ θεὸς νὰ βοηθῆ αὐτοὺς τοὺς ἐργάτας. Εὐθὺς ξαναζωντάνεψα, τὰ πόδια μου σὰν νὰ ξεκουράσθησαν· τὸ πρόσωπόν μου ἀναζωογονήθηκε.

Ἐδειξα σ' ἕνα ἐργάτη τὴν ἄκρη τῆς σκηνῆς.

— Μπορῶ νὰ κοιμηθῶ λιγάκι, τοῦ κάμω μὲ χειρονομίες.

— Μπράβο, φίλε μου.

Χωρὶς νὰ χάσω καιρὸν ξαπλώθηκα σὲ μίαν ἄκρην καὶ κοιμήθηκα παρενθύς.

Ἀλλὰ πάλι κάποιο καταραμένο χέρι μὲ ξύπησε.

Γυρῶ, ξαναβλέπω ἄλλον ἀστυνόμο.

— Τί ζητεῖς μὲ αὐτοὺς, μὲ ρωτᾷ; Καὶ μοῦ δείχνει τοὺς ἐργάτας.

— Τίποτα, δὲν ἔχω μέρος δικό μου καὶ κοιμοῦμαι ἐδῶ.

— Δὲν κάνει.

Τοῦ δείχνω τὴν ἀπόδειξι. Ἀφοῦ τὴν παρετήρησε καλὰ καλὰ ἔγραψε ἕνα ἄλλον ἀριθμὸ καὶ . . .

— Δῶσε το στὸν παρεκῆ ἀστυνόμο, λέγει. Ἀρχισα πάλιν νὰ τρέχω. Ἐπὶ τέλους ἔφθασα. Αἶδω τὴν ἀπόδειξι. Ἐλα μοῦ λέγει ὁ ἀστυνόμος. Προχωρήσαμε λίγο καὶ φθάσαμε μπρὸς σὲ μίαν πόρτα. Κτυπήσαμε τὸ κονδοῦνι ὕστερ' ἀπὸ κάμπωση ὥρα φάνηκε κάποιος παχὺς μὲ φαρῆς φαβορίτες. Τοῦ ἔδειξαμε τὸ χαρτί. Τὸ διάβασε μὲ χαμόγελο ἀρχετὰ συμπαθητικὸ.

— Ὅριστε κύριε μοῦ λέγει ὁ ἀστυνόμος ποῦ μὲ συνώδευε. Περάστε.

— Τί ὀρίστε, ὄχι, φίλε μου, ὄχι προσθέτει ὁ ἄνθρωπος μὲ τίς φαβορίτες καὶ δείχνοντας μὲ τὸ χέρι του τὸν οὐρανὸ.

— Καλὰ, μὰ δὲν βλέπετε; χάραξε πειὰ ἡ αὐγὴ, ὕστερ' ἀπὸ αὐτὴ τὴν ὥρα, κανένα πειὰ δὲν μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε.

— Ἐχει δίκαιο μοῦ λέγει τότε καὶ ὁ ἀστυνόμος δείχνοντας μου τίς πρώτες λάμπεις τοῦ ἡλίου.

Φαντάσον τότε ἐδὴ τὴν κατάστασί μου.

(Ἐκ τοῦ τουρκικοῦ)

Τ. Γ.

— — — — —
N. B. ΓΟΓΟΛ

ΝΥΞ ΤΟΥ ΜΑΪΟΥ

Η

Η ΠΙΝΙΓΜΕΝΗ

Χορεύουσαι τὸν συρτὸν ἐπλησίαζον πρὸς τὸν Διέβκο. Ἡ κυρία ἔδωσεν εἰς τὸν Διέβκο μίαν ἐπιστολὴν καὶ εἶπε:

— Δῶσέ την τοῦ πατέρα σου καὶ θὰ εὐτυχῆσῃς . . .

Μετά τρόμου και πολλοῦ κόπου ἤρπασεν ὁ Διέβρο τὴν ἐπιστολὴν καὶ . . . ἀφυπνίσθη.

Ἡ ἀφυπνίσις.

— Στ' ἀληθινὰ ἀρά γε κοιμούμουν; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Διέβρο, ἐγερόμενος ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐπὶ τοῦ ὀπίσθου ἐκκοιμάτο. Τόσο πολὺ ζῶηρά, σὰν νὰ ἦτανε πραγματικὰ ζωτανῆς! . . . τί ὠραία, τί ὠραία! ἐπανέλαβε καὶ ἐκοίταξεν ὀπίσθου του. Ἡ σελήνη ἰσταμένη ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, ἐδείκνυεν ὅτι ἦτο πλέον μεσονύκτιον. Τὸ πᾶν ἠρέμει. Ἀπὸ τὴν λίμνην ἤρχετο ψυχρὰ αἴθρα. Ἄνωθεν αὐτοῦ ἐδύσκετο ἡ παλαιὰ οἰκία μὲ τὰ παραθυρόφυλλα κλειστά. Τὰ φύκια καὶ τὸ ἄγριον χόρτον ἐδείκνυον ὅτι πρὸ πολλοῦ πλέον ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Διέβρο ἤνοιξε τὴν χεῖρά του, τὴν ὁποῖαν σπασμοδικῶς εἶχε συνεισπλάσει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου του καὶ αἰσθανθεὶς ἐν αὐτῇ τὴν ἐπιστολὴν, ἐξέβαλλε κραυγὴν ἀπὸ τὴν ἐκπληξίν του.

— Ἀχ, νὰ εἶδρα γράμματα!, ἐσκέφθη ἐνῶ ἐξήταζε τὴν ἐπιστολὴν περιστρέφων αὐτὴν εἰς τὰς χεῖράς του.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθη θόρυβος ὀπίσθεν του.

— Μὴ φοβᾶσθε, ἀπάξαιτε τον! Γιατί φοβηθήκατε; εἶμασθε δέκα ψυχές. Ἐγὼ στοιχηματῶ ὅτι αὐτὸς εἶνε ἄνθρωπος καὶ ὄχι διάβολος. . .

Αὐτὰ ἐφώναζεν ὁ προσετώς εἰς τοὺς συντρόφους του, ἐνῶ ὁ Διέβρο ἠσθάνθη τὸν ἑαυτὸν του συλληφθέντα ὑπὸ χειρῶν τινῶν, ἐκ τῶν ὁποίων μερικὰ ἔτρομον ἐκ τοῦ φόβου. . .

— Βγάλε μας, φίλε, τὴν ἄγρια σου μουτσούνα! Σὲ φθάσει πᾶν νὰ γελᾷς τοὺς ἀνθρώπους. . . εἶπεν ὁ προσετώς ἀπάξαις αὐτὸν ἐκ τοῦ λαμποῦ καὶ ταραχένος προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν ὀφθαλμὸν του. Ὁ Διέβρο! ὁ γυῖός μου! ἐφώνησεν ὀπισθοχωρῶν ἐκπληκτικῶς καὶ χαμηλώσας τὰς χεῖράς. Ἐσὺ, εἶσαι, σκυλογυῖε! Διαβόλου γέννημα! Καὶ σκεπτόμουναι ποῖος κατεργάσῃς, ποῖος ἀναποδογυρισμένος διάβολος σκαρώνει αὐτὰ τὰ γελοῖα πράγματα! Καὶ τώρα βλέπω πῶς ἐσὺ τὰ κάνεις ὅλα! Σκαρώνεις παρατρέγοντα, φτιάχνεις καὶ τραγῳδία! . . . Ἔεεε, Διέβρο! Καὶ γιατί αὐτὰ; Φαίνεται σὲ τρώει ἡ ράχη! Λέστέ τον!

— Στάσου, πατέρα! ἔχω διαταγὴ νὰ σοῦ δώσω αὐτὸ τὸ γραμματάκι, εἶπεν ὁ Διέβρο.

— Τώρα δὲν εἶναι καιρὸς γιὰ γραμματάκια, πουλάκι μου! Λέστέ τον!

— Στάσου, κύριε προσετέ, εἶπεν ὁ γραμματέας ἀνοίξας τὴν ἐπιστολὴν. Τὸ γράμμα τοῦ ἀστυνόμου!

— Τοῦ ἀστυνόμου;

— Τοῦ ἀστυνόμου, ἐπανέλαβον μηχανικῶς πῶς καὶ οἱ βοσκοί.

— Τοῦ ἀστυνόμου; ὠραία! Ἀκόμη πῶς ἀκατανόητο! ἐσκέφθη ὁ Διέβρο.

— Διάβασε, διάβασε, εἶπεν ὁ προσετώς, τί γράφει αὐτοῦ ὁ ἀστυνόμος.

— Ἄς ἀκούσωμεν τί γράφει ὁ ἀστυνόμος, ἐπρόσθεσε καὶ ὁ δουλότης κρατῶν διὰ τῶν ὀδόντων τὴν πῆλιν του.

Ἡ γραμματεὺς ἔβηξε καὶ ἤρχισε ἀναγνώσκων:

« Διαταγὴ εἰς τὸν προσετώτα Ἐβτιὸνχ Μακογόνεγκο, Ἐμάθωμεν ὅτι, σὺ, γεροβλάκα, ἀντὶ νὰ μαζεύῃς τὰ παλαιὰ καθυστερούμενα καὶ νὰ διατηρῇς τὴν ἡσυχίαν τοῦ χωριῶ, ἐξοκῶντες καὶ κάνεις κακοήθειες. . . »

— Μὰ τὸν Θεόν, διέκοψε ὁ προσετώς, τίποτα δὲν ἀκούω!

Ἡ γραμματεὺς ἐξηκολούθησε:

« Διαταγὴ εἰς τὸν προσετώτα Ἐβτιὸνχ Μακογόνεγκο! Ἐμάθωμεν ὅτι, σὺ, γεροβλ. . . »

— Στάσου, στάσου! δὲν χρειάζεται! ἐφώνησεν ὁ προσετώς χωρὶς νὰ ἀκούσῃ, ὅμως ξέρω δι' ἐδῶ ἀκόμη δὲ λέγει διὰ τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν. Διάβασε παρακάτω.

« Καὶ δι' αὐτὸ σὲ διατάζω ἀμέσως νὰ παντρέψῃς τὸ γυῖόν σου, Λιβζο Μακογόνεγκο μὲ τὴν κοζάτσκα τοῦ χωριοῦ σας Γάννα Πετροσένκοβα καὶ νὰ διορθώσῃς τὰ γέφυρα καὶ νὰ μὴ δίνῃς τὰ ἄλογα τῶν κατοίκων εἰς τοὺς νόμους τῶν δικαστῶν προτοῦ μὲ εἰδοποιήσῃς καὶ ἂν ἀκόμη ἐρχῶνται ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ δικαστήριον. Καὶ ὅταν ἔλθω αὐτοῦ ἐγὼ καὶ διῶ ὅτι δὲν ἔγινε καμμία διαταγὴ μου, τότε μόνον ἀπὸ σένα θὰ ζητήσω τὸ λόγο. Ὁ ἀστυνόμος, ἀπόμαχος ἀνθυπολοχαγὸς Κοσμάς Δαρζάτης Διοπανόβσκη.

— Ὅριστε, εἶπεν ὁ προσετώς ἀνοίξας τὸ στόμα του. Ἀκούετε, ἀκούετε; Λι' ὅλα ἀπ' τὸν προσετώ θὰ γυρῆρη λόγῳ καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ὑπακούσωμεν. Δίχως ἄλλο νὰ ὑπακούσωμεν! Εἶδεμὶ παρακαλῶ, μὲ συγχωρεῖτε. . . Καὶ σένα, ἐξηκολούθησε στραφεὶς πρὸς τὸν Διέβρο, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀστυνόμου θὰ σὲ παντρέψω— ἂν καὶ μοῦ φαίνεται πολὺ παράξενο πῶς τὸ ἔμαθε αὐτὸ— ὅμως πρῶτα θὰ δοκιμάσῃς τὸ κνούτο. Τὸ ξέρεις, ἐκεῖνο ποῦ κρέμεται σπῆτι μου, στὸν τοίχο. Ποῦ ἐβόηκε, αὐτὸ τὸ γραμματάκι;

Ὁ Διέβρο, μολονότι ἡ ἀπροσδόκητος μεταβολὴ τῆς ὑποθέσεώς του τοῦ ἐπροξένησε μεγάλην ἐκπληξίν, εἶχε τὴν φρόνησιν νὰ προετοιμάσῃ ἀπάντησιν ἀποκρούτων τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν, τίνι τρόπῳ δηλαδὴ ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν.

— Ἐγὼ ἐπῆγα πολὺ μακρὰ, εἶπεν ὁ Διέβρο, χθὲς τὸ βράδυ, εἰς τὴν πολιτεία καὶ ἀντάμωσα τὸν ἀστυνόμον, τὴν ὥραν ποῦ ἔβγαυε ἀπ' τ' ἀμάξι. Ἄμα ἔμαθε πῶς ἐγὼ εἶμαι ἀπ' τὸ χωριὸ τοῦτο, μοῦ ἔδωσε αὐτὸ τὸ γραμματάκι νὰ σοῦ τὸ δώσω καὶ θὰ περάσῃ καὶ ἀπ' τὸ σπῆτι μας νὰ φάγῃ τὸ μεσημεριανό.

— Αὐτὸς τὸ εἶπε;

— Τὸ εἶπε.

— Ἀκούετε; εἶπεν ὁ προσετώς μετὰ σοβαρᾶς ἀξιοπροσεχίας, στραφεὶς πρὸς τοὺς λοιπούς,— ὁ ἀστυνόμος ὁ ἴδιος προσωπικῶς θὰ ἔλθῃ ἐδῶ, δηλ. σὲ μένα, στὸ σπῆτι μου νὰ φάγῃ τὸ μεσημεριανό. Ὁ. . . Ὁ προσετώς ὕψωσε τὸν δάκτυλόν του καὶ ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν του τοιοῦτοτρόπως, ὡς νὰ ἠκροάζετο τι.— Ὁ ἀστυνόμος, ἀκούετε, ὁ ἀστυνόμος θὰ ἔλθῃ νὰ φάγῃ στὸ σπῆτι μ.ν! Τί νομίζεις, κύριε γραμματέα καὶ σὺ κουμπάρε, αὐτὸ δὲν εἶναι μικρὴ τιμὴ! Ἔτσι δὲν εἶναι;

Τὸ στόμα τοῦ προσετώτος διεστάλθη καὶ ἀντήχησε βραρυὲς καὶ βραχνὸς γέλως, ὁμοιάζων περισσότερον μὲ βοῆν κεραννοῦ πεσόντος πολὺ μακρὰν.

— Πῶς, νομίζεις, κύριε γραμματέα; πρέπει διὰ τὸν ὀνομαστὸν μουσαφίρη νὰ δώσω διαταγὴ νὰ φέρονται ἀπὸ κάθε σπῆτι τοῦλάχιστο ἀπὸ ἕνα δευθοποῦλι καὶ λίγο λιῶ ὕφασμα. . . Ἐ; . . καὶ καὶ ἄλλο ἀκόμη.

— Βέβαια πρέπει καὶ καλοπρέπει, κύριε προσετέ!

— Καὶ τὸ γάμο πότε, πατέρα; ἠρώτησεν ὁ Διέβρο.

— Τὸ γάμο; Ὅα σὲ μάθαινα ἐγὼ σένα γάμο! . .

Ἄλλά, γιὰ τὸν ὀνομαστὸ μουσαφίρη. . . αὐτὸν ἕνα παπᾶ καὶ θὰ σᾶς στεφανώσω. Ὁ Διάβολος μαζί σας! Νὰ ἰδῇ ὁ ἀστυνόμος τί θὰ πῇ τάξις! Ἐ, παιδιά, τώρα ὕπνο! Πηγαίνετε στὰ σπῆτι σας! . . Ἀπὸ τὸ σημερινὸ μοῦ θύμησε κείνο τὸν καιρὸ, ὅταν ἐγὼ. . . Εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους ὁ προσετώς ἔστρεψε τὸ σῆνηθες αὐτοῦ καὶ ἀσθηρὸν βλέμμα πρὸς τὰ κῆτω.

— Ἐ, τώρα θ' ἀρχίσῃ ὁ προσετώς νὰ λέγῃ πάλι, πῶς πῆγαυε μὲ τὴν ἰσαρίνα! εἶπεν ὁ Διέβρο καὶ ὄλο-

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Καὶ πάλιν ὁ Νίτσε. Ὁ κ. Ν. Ἐπισκοπόπουλος (Nicolas Ségur) δημοσιεύει εἰς τὴν Ἐπιθεώρησιν τῶν Παρισίων μελέτην περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Νίτσε. Τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ φιλόσοφος τοῦ 19' αἰῶνος διετύπωσε τὰς ἀρχάς του, εἶναι « ἡ περὶ τῆς Γενέσεως τῆς τραγωδίας » μελέτη του. Ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὸν Νίτσε διὰ νὰ ξεγᾶσῃ τὴν σκληρὰν πραγματικότητά τῆς ζωῆς καὶ ν' ἀπαλλαγῇ μια στιγμὴ ἀπὸ τὴν μέριμναν τοῦ μυστηριώδους προβλήματος τῆς ὑπάρξεως, καταφεύγει εἰς τὴν αὐταπάτην τῆς τέχνης, τὴν ὁποῖαν ἐπιτρεάζουν δύο διάφορα πνεύματα τὸ « Ἀπολλώνιον » καὶ τὸ « Διονυσιακόν », τὸ ὄνειρον καὶ ἡ μέθη. Μὲ τὸ πρῶτον ἡ ἑλληνικὴ τέχνη συνέλαβε τὴν ὑπέροχον εἰκόνα τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν, ἡ ὁποῖα ἀπθανάτισθη μὲ τὴν ἡμερικὴν ποίησιν καὶ μὲ τὴν πλαστικὴν. Μὲ τὸ δεύτερον ἐξετυλίχθη ἡ ἀντικειμενικὴ καὶ μουσικὴ τέχνη, ὁ λυρισμὸς τοῦ Ἀρχιλόγου καὶ οἱ ὀργανιστικὸι φθόγγοι τοῦ αὐλοῦ εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ὅταν δὲ ἡ Ἑλλάς εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς δημιουργικῆς τῆς δυνάμεως φθάσασα κατέβηκε νὰ συνενώσῃ ἁρμονικῶς τὸν κόσμον τοῦ ὄνειρου μὲ τὸν τῆς μέθης καὶ νὰ στολίσῃ μὲ ὠραίας παραστάσεις τὴν θορυβώδη θόνην τῶν βακχικῶν χορῶν, ἐγεννήθη ἡ ἀπτική τραγωδία, εὐγενὲς καὶ ὑπέροχον κῆμα ὄλων τῶν φωτοβόλων « ἀπολλωνίων » παραστάσεων καὶ τοῦ πλοῦτου τῆς βαθείας « διονυσιακῆς » ἐξάρσεως. Ὅλ' αὐτὰ βέβαια δὲν σᾶς φαίνονται τώρα καὶ τόσο παστικά καὶ δι' αὐτὸ ἐπιφυλάττωμαι νὰ σᾶς παραθέσω προσεχῶς ὄλον τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Ἐπισκοπούλου, μὲ τὸ ὁποῖον ἂν δὲν γίνεταί ἄπλετον ὥς ἐπὶ τῶν θεωριῶν καὶ δοξασίων τοῦ Νίτσε, δίδεται τοῦλάχιστον ἀφορμὴ διὰ νὰ φιλοσοφήσῃ κανεὶς καὶ νὰ παρηγορηθῇ, ἂν ἔτυχε νὰ μείνῃ ἀστοιχειώτως.

Γερμανικὴ φιλολογία. Εἰς ἡλικίαν 81 ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ Γ. Σέρρερ, ὁ ποιητὴς τοῦ γερμανικοῦ τραγουδιοῦ. Πρὸ εἰκοσίν ἐτῶν εἶχε μεταβῆ εἰς Μόναχον, ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἐσχάτως, διὰ νὰ ἀφαιρεθῇ εἰς τὴν μελέτην τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν τῆς Γερμανίας Ἡ δημοσιεύσις τῶν τραγουδιῶν αὐτῶν, εἰς τὰ ὁποῖα προσέθεσε καὶ μερικὰ δικὰ του τὸν κατέστησε πολὺ γνωστὸν εἰς τὴν Ν. Γερμανίαν.

Ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀπογόνων τοῦ Λέσσιγγ, ὁ κ. Κάρολος Ροβέρτος Λέσσιγγ, ἰδιοκτήτης τῆς « Ἐφημερίδος τοῦ Φός » ἐπεφόρτισε τὸν συνεργάτην του δόκτορα Βούγγολτς νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς οἰκογενείας του, παραχωρήσας εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα μέσα. Τὸ ἔργον δὲν στερεεῖται ἐνδιαφέροντος.

Ἰγνεν. Πρόκειται νὰ ἐκδοθῇ προσεχῶς ἕνας τόμος τῶν μετὰ θάνατον εὐρεθέντων χειρογράφων τοῦ Ἰγνεν. Ἡ Μεγάλῃ ἐπιθεώρησις τῶν Παρισίων ἐδημοσίευσεν μερικὰ κομμάτια ἀπὸ τὴν ὕλην τοῦ τόμου, ἡ ὁποῖα ἀποτελεῖται ἀπὸ σημειώσεις, τὰς ὁποίας ὁ δαιμόνιος συγγραφεὺς ἔγραψε στὸ περιθώριον τῶν κυριωτέρων ἔργων του: Ἀυτοκράτωρ καὶ Γαλιλαῖος, Κουκλίστικο σπῆτι, οἱ Βρυκολάκοι καὶ μιὰ σκηνὴ ἡμιτελῆς τῆς Ἐδδὰς Γκάβλερ.

Γαλλικὸν θέατρον. Ἡ κυρία I Τενάρ τῆς Γαλλικῆς κωμωδίας, τὴν ὁποῖαν γνωρίζουν οἱ πολῖται, ἐκδίδει εἰς ἰδιαιτέρον τόμον τὰ ἀπομνημονεύματά τῆς, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε εἶχε δημοσιεύσῃ πρό τινων μηνῶν εἰς τὴν παρισίνην Ἐπιθεώρησιν.

ταχῶς καὶ χαρούμενος διηυθύνθη πρὸς τὴν γνωστὴν καλύβην, τὴν περικυκλωμένην ὑπὸ τῶν χαμηλῶν βυσσινεῶν.

— Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ τοῦ Οὐρανοῦ τὴν βασιλείαν, καλὴ καὶ ὠραία κυρία! ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν. Κανενὸς δὲ θὰ τὸ πῶ τὸ θαῦμα ποῦ εἶδα αὐτὴ τὴν νύκτα μόνον σὲ σένα, Γάννα μου, θὰ τὸ πῶ μόνον σὺ θὰ μὲ πιστέψῃς καὶ θὰ παρακαλέσῃς μαζί μου γιὰ τὴν ψυχὴν τῆς ἀτυχῆς πνιγμένης! Καὶ ἐπλησίασε εἰς τὴν καλύβην τὸ παράθυρον ἦτο ἀνοικτόν ἡ κεφαλὴ τῆς Γάννας ἦτο ἀκουμβημένη ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς αἰ παρειαί τῆς ἔκαον τὰ χεῖλη τῆς ἐκινουῦντο ἐλαφρῶς. — Κοιμοῦ, ἀγάπη μου! ἄμποτες νὰ ὄνειρευθῆς ὅ,τι καλὸν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον! ἀλλὰ κ' ἐκεῖνο δὲ θᾶναι καλλίτερον ἀπὸ τὸ δικό μου τὸ ξύπνημα! Ἀφοῦ ἔκαμε τὸ σημεῖον σταυροῦ ἐπ' αὐτῆς, ἐκλείσε τὸ παράθυρον καὶ ἀπεμακρύνθη.

Μετὰ παρέλεον ἡμερῶν τινῶν, τὸ πᾶν ἠσυχάζεν ἐν τῷ χωρίῳ μόνον ἡ σελήνη ἔλαμπε καὶ θαυμασιῶς ἔπλεεν εἰς τὸ ἀχανὲς τοῦ μεγαλοπρεποῦς οὐρανοῦ τῆς Οὐκρανίας. Καὶ ἡ νύξ, ἡ θεία νύξ, ἀξιοπρεπῶς ἔσβυνε. Καὶ ἡ γῆ ἦτο ὠραία εἰς τὸ ἔσχατον, ἀγρυροειδὲς φῶς, ἀλλ' οὐδεὶς πλέον ἐμεθύσκετο ἐξ αὐτοῦ τὸ πᾶν ἐξορφθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὕπνου. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μόνον διαταράσσειτο ἡ ἡσυχία ἀπὸ τὰς ὑλακίας τῶν κνυῶν. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀκόμη ὁ μεθυσκμένος Καλιένικ ἐγύριζεν εἰς τὰς ἐρήμους ὁδοὺς, ζητῶν τὴν καλύβην αὐτοῦ.

Ν. Καστρινός.

ΤΟ ΝΑΜΑΖΙ

Βλέπω ἐκεῖθε στὸν γυαλό, στοῦ ἡλίου τὸ βασιλεῖμμα, κατὰμονον τὸν καϊκοτῆ εἰς τὸ καϊκι του νὰ στέκῃ ὀρθος, νὰ γονατίζῃ, πάλιν νὰ σηκώνεται καὶ πάλιν κατὰμουτρα νὰ πίπτῃ; Κῆτταξε!

Ἔβλεπε ἡ ὥρα προσευχῆς. Ὑψώνει ἐκεῖνος μιὰ τὰ χεῖρια τὰ μισόγυμνα στὸν οὐρανὸν καὶ μιὰ τὰ κλείει στὰ μηρῖγγια του ὡσὰν νὰ συμμαζεύῃ σκέψεις ποῦ στέλλει εἰς τὸ Ἄπειρο. Ὅπως στέκεται μὲ ξέσκεπο κεφάλι, μὲ ἄσπρο ὑποκάμισο, μὲ κόκκινον γελέκο, μὲ κάτασπρο βρακί καὶ ὅπως λυγίζει τὸ κορμί του εἰς τὴν ταπεινότητα προσκυνεῖ τὸν Ἄλλοθ καὶ τὸν Προφήτην.

Τὸ καϊκι ἀκυβέρνητο ἐπάνω εἰς τὰ κύματα, μὲ τὰ κουνιὰ ξαπολυμένα ἐλαφροκουνιέται. Καὶ κάπου-κάπου κῆμα δυνατώτερο τὸ ἀνεβοκαταβάζει στὸν ἀφρόν του καὶ τὸ κυλᾶ μιὰ ζερβιά καὶ μιὰ δεξιά, ὡσὰν τὸ τσόφλι ποῦ τὸ παραδέχεται ἡ ἀνατριχίλα τοῦ νεροῦ.

Ὅλα ἄς κινουῦνται εἰς τὸν κόσμον κάτω. Ὁ ροῦς τοῦ Τοῦρκου γέρω ναύτη ταξειδεύει ἤρεμα καὶ ἡδονικὰ στὸν οὐρανὸν ὁσάκις προσκυνεῖ. Καὶ εὐχριστεῖ τὸν Πλάστη του ποῦ ἐπέρασεν ἀκόμη μιὰ ἡμέρα!

Φανάρι.

Νικόλαος Βασιλειάδης.

Ἡ Ἐπίδοσις τῆς Ἀεροστατικῆς. Ἡ ὑψηλοτέρα ἀνάβασις, ἢ μᾶλλον ἀνύψωσις, δι' ἀεροστάτου ἐπετεύχθη ὑπὸ τοῦ μετεωρολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Βελγικῆς Οὐκκλῆς. Τὸ ὑψοθὲν ἀερόστατον ἔφθασεν εἰς 29040 μέτρα. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐπέβαιναν ἐπ' αὐτοῦ ἄνθρωπος, ἐπειδὴ εἰς τὸ ὕψος αὐτὸ ἡ ἀτμοσφαιρική πίεσις εἶναι μόνον 10 ὑποχιλιοστομέτρων. Ἀεροναῦται γερμανοί, φθάσαντες εἰς 10800 μέτρα ἐκινδύνευσαν ν' ἀφῆσουν ἐκεῖ τὰ πέταλα. . . ἂν ἦτο δυνατόν νὰ μείνουν μετέωρα. Τὸ πείραμα ἦτο ἐπιστημονικόν, τὸ δὲ ἀερόστατον συνεδέετο μ' ἓνα ἄλλο ἀτελῶς φουσκωμένο, τὸ ὁποῖον περιεῖχε τὰ ἀπαιτούμενα ἐργαλεῖα διὰ νὰ σημειώσῃ αὐτομάτως τὰς μετεωρολογικὰς διαθέσεις τῶν ἀπωτάτων στρωμάτων τοῦ ἀέρος. Τὸ πρῶτον ἀερόστατον διερράγη φυσικὰ καὶ τὸ δεύτερον κατῆλε κομίζον τὰ μαντάτα. Κ' ἔτσι μάθαμε, πῶς εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα ἐπικρατεῖ βερμοκρασία—63^o40 ἐν ᾧ χαμηλότερα εἰς ὕψος 12900 μέτρα ἡ θερμοκρασία εἶναι—67°. Τὸ ὁποῖον θὰ πῆ αἱ θερμογόνοι ἀκτίνες τοῦ ἡλίου δὲν καταβαίνουν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἀλλ' ἀπορροφῶνται ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, πράγμα πού ἐβεβαίωσαν ἕως τώρα οἱ ἀερολόγοι, ἀλλ' ἔχει ἀκόμη ἀνάγκη ἀποδείξεων.

Ἡ κληρονομικότης. Τὸ βιολογικὸν ἐργαστήριον Γάλων τοῦ Λονδίνου συνέταξε σειράν γενεαλογικῶν δένδρων διὰ νὰ καθορίσῃ τοὺς νόμους τῆς κληρονομικότητος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετάδοσιν τοῦ διαβήτου, τῆς φυματώσεως, τῆς πολυδακτυλίας, τῆς βραχυδακτυλίας καὶ τῆς κωφθαλαμίας.

Λαμαρτίνος. Ξεύρετε δὲ ὅτι ὁ Λαμαρτίνος τὰ ἔφερεν σκουῖρα ἀπὸ οἰκονομολογικῆς ἀπόψεως. Εὐρέθη ἐσχάτως μιὰ ἐπιστολή του πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονα Λεφουέλ, χρονολογημένη ἀπὸ τὸ 1862, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ποιητὴς τοῦ Ζοβελὲν ὁμολογεῖ ὅτι κατῆλθεν μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐκλιπαρῇ τὴν ἐγγραφήν συνδρομητῶν διὰ τὰ ἔργα του προτοῦ νὰ τὰ ἐκδώσῃ. . . Δοκίμασα, γράφει, νὰ κάμω ἓνα φιλολογικὸν δάνειον, τὸ ὁποῖον ἀπέτυχε. . . Θὰ βρῆτε ἐσωκλειστός καὶ τοὺς ὄρους μου τροποποιημένους ὥστε ἡ τιμὴ νὰ καταστῇ ἀνεπαίσθητος. . . Δὲν ἔχω ἄλλο μέσον νὰ πληρώσω τὸ χρέος μου εἰς ἐκεῖνους πού ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν σημερινὴν μου ἀσυνέπειαν πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις μου. Ὅφειλα νὰ τοὺς ἰκανοποιήσω πρὶν πεθάνω μὲ τὴν ἀξίαν ὅλων τῶν γραμμῶν πού ἔγραψα σ' ὅλη τὴν κοπιασμένην μου ζωὴν, ἀνάθεμα τὰ γράμματα, Χριστέ, Κι' ὅπου τὰ ξέρει!

Ἱστορικὰ μνημεῖα. Ἀνεκαλύφθη τὸ σπιτάκι τῆς Σαβίνης, τὸ ὁποῖον ὁ Ὁράτιος ἔλαβεν ὡς δῶρον ἀπὸ τὸν Μακίχνα καὶ τὸ περὶ ἔγραψεν εἰς τὰς ἐπιστολάς του. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας τῆς Ρώμης, διέταξε νὰ γίνον ἀνασκαφαὶ ὁλόγυρα, μήπως βρεθοῦν καὶ ἄλλα ἐνδιαφέροντα πράγματα.

Ἡ ἀεροπλοία. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς πτήσεως (.) τοῦ Κάπτερς καὶ τῆς . . . πώσεως τοῦ Βλεριό, ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Αἴμ. Λεσσάρ εἰς τὸν παρισινὸν «Ἀνταποκριτὴν» ἀποφαινεταὶ ἤμισα εὐνοϊκὰ διὰ τὸν δρόμον πού ἀκολουθοῦν οἱ ἀεροπόροι, ὅχι εἰς τὸν ἀέρα, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς των. Ὅλοι, λέγει, συνεκεντρώθησαν περὶ τὴν αὐτὴν ἀφετηρίαν, καταγινόμενοι εἰς τὸ νὰ μιμηθῶσιν ἓ ἓνας τὸν ἄλλον. Ἐὰν δὲ μᾶς ἔδειξαν μερικὰ ἀποτελέσματα τὸ χρεωστοῦμεν ὅχι εἰς τὴν πρῶτον καὶ τὴν τελειοποιήσιν τῶν ἐφευρέσεων, ἀλλ' εἰς τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀτομικὴν ἰκανότητά των ἀεροπόρων. Πρέπει νὰ γίνῃ συστηματικώτερα ἐργασία καὶ ὁ καθεὶς νὰ πάρῃ διάφορον δρόμον διὰ νὰ εὐρεθῇ ὁ σωστός.

Στὴν δξώπορτα. Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τοῦ Mercure

de France ὁ Φιλίας Λεμπέκ (Διμήτριος Ἀσπεριώτης) ὁμιλῶν περὶ τῆς νέας ἐλληνικῆς φιλολογίας κόμει κολακευτικῶν μυσίαν διὰ τὸ δράμα τοῦ κ. Ταγκοπούλου Στὴν δξώπορτα

Ἡρ Π.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ Δνὶς Τζούλια

Ἔργον τοῦ Σουηδοῦ Στρίντμπεργ καθὼς καὶ ὁ «Πατέρας» πού δημοσιεῖον τὰ «Χρονικά», ἐδημοσιεύθη ἑλληριστὶ ὄχι πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς τὴν «Τέχνην» μὲ ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν τοῦ μακαρίου Καμπύνη καὶ ἐπαίχθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς σκηνης Ἑλληνικοῦ θεάτρου πέρουσι τὸ καλοκαίρι εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν θίασον τῆς κ. Κυβέλης, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἐδόθη καὶ ἐνιαῦθα τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα ἐν τῷ θεάτρῳ «Ὡδεῖον». Ἡ Δνὶς Τζούλια διὰ τὴν ὁποίαν ἐγράφησαν πολλὰ καθὼς καὶ δι' ὅλα τὰ ἄλλα ἔργα τοῦ συγγραφέως τῆς, πού εἶναι ὄχι ὀλίγα, εἶναι τραγωδία εἰς μίαν πράξιν, κατὰ τὴν παράστασιν ὅμως ἐνιαῦθα διηγεῖται εἰς δύο πράξεις διὰ λόγους σκηνηκῶν καὶ τῆς περιεκτικῆς καὶ ἡ σκηνῆ τῶν χωρικῶν πού μὲ τὰ ἐθνικὰ τῶν ρούχα τὴν παραμῶν τ' Ἄη Γιάννη, καταικλῶνουν τὸ σπίτι τῆς Τζούλιας ἔδοντες ἓνα ἐθνικὸν τῶν τραγοῦδι εἰς τὴν ἔρωτα. Εἰς τὸ ἔργον του αὐτοῦ, πού μὲ δύο μόνον πρόσωπα κυρίως σκηνοθετεῖται ἀμετάπτωτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατοῦ, περιῶται νὰ ἀποδείξῃ ὁ συγγραφεὺς καὶ τὸ ἀποδεικνύει ἱατροεπιστημονικοκοινωνιολογικῶς τοὺς κινδύνους καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς χειραφετήσεως τῆς γυναικός. Τὸ ἔργον εἶναι, ἀλήθεια, γραμμικόν διὰ κάπως ἀνεπιτυγμένον κοινόν, δι' αὐτὸ καλόν θὰ ἦτο κάποιος ἐκ τῶν μορφωμένων μας ἠθοποιῶν, ὁ Παπαγεωργίου π. χ. νὰ ἔκαμεν πρὸ τῆς παραστάσεως μικρὸν τινα εἰσήγησιν ἐπεξηγηματικὴν τοῦ ὅλου ἔργου εἰς τὸ ἀκροατήριον, οὐχὶ βεβαίως ὡς ἐκείνην πού ἔκαμε πέρουσι εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Ξενοπούλος, συγχίσις ἀκόμη περισσοῦτερον τὰ πράγματα, ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἀνεγίνωσκε τὴν εἰσήγησιν εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου συγγραφέως Στρίντμπεργ.

Ἡ Βαρβάρα.

Ἀδικαιολόγητος εἶναι ἡ ρεζιλία πού διήγειρεν ὁ θίασος τῆς κ. Κυβέλης διὰ τὸ ἔργον τοῦτο, ἵποικιήσας τόσο πολὺ τὸ καλλιτεχνικὸν αἶσθημα τοῦ ἀκροατηρίου τῆς Τρίτης, διὰ τὸ ὁποῖον προόρισε ἔργα μεγάλης ἀξίας, καὶ ὄχι σὰν ἐκεῖνα πού δίδονται τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακὰς διὰ τὸν πολὺν κοσμάκη.

Τὸ ἔργον εἶναι μυθιστόρημα τοῦ μεγάλου Ρώσου συγγραφέως Γκόργη, ὑπὸ τὸν τίτλον δὲ Βαρβέγκα Ὀλέσοβα, ἂν δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ἔχει μεταφρασθῆ εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ δημοσιεῖται σὲ κατὰ τομίδια πού ἐξέδιδαν ἄλλοτε τὰ «Παναθηναῖα». Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μυθιστόρημα τὸ γεμᾶτο, ἀπὸ γοησιῶν καὶ περιπάθειαν κάποιος κύριος μὲ τὸ χεῖρ του τὸ ἱερόσυλο, ἐπιχειροῦσε νὰ τὸ δραματοποιήσῃ καὶ νὰ τὸ ἀνεβάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Τὸ διάβασε λοιπὸν ὁ κύριος, αὐτὸς πού δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ὁ κ. Ξενοπούλος, μιὰ-δύο-πέντε-δέκα. Καὶ ἔκαμε κατὰ εἰς τὴν πρώτην πράξιν, τίποτε εἰς τὴν δευτέραν καὶ μηδενικὸν εἰς τὴν τρίτην. Εὐτυχῶς πού κατάλαβε καὶ ὁ ἴδιος τὸ ραξικότητά του καὶ τὸ ἀνόμασεν εἰδύλλιον, δηλαδὴ . . . δηλαδὴ καὶ ἐγὼ δὲν ξέσω τί . . . Τώρα διατὶ ἀνέλαβεν ἡ κ. Κυβέλη νὰ παίξῃ ἓνα τέτοιο ἐξάμβλωμα καὶ μάλιστα καὶ εἰς τὴν ἐνεργητικὴν τῆς παράστασιν εἰς τὰς Ἀθήνας, αὐτὸ εἶναι τὸ μουσικὸν τῶν ἠθοποιῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνεξαρτήτως τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τῶν ἔργων πού ἀξοῦν, κωτιάζουν νὰ εἶδον ρόλους εἰς αὐτὰ πού νὰ τοὺς πηγαίνουν καὶ ἓνα τέτοιο ὄρλο, τὸν τῆς Βαρβάρας, ἔχει καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ὁ ὁποῖος ταιριάζει θαυμάσια μὲ τὴν κ. Κυβέλην.

Κριτικῶς.